

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro předškolní vzdělávání

zpracovaný podle RVP PV

POZNÁVÁME A OBJEVUJEME SVĚT

motto:

Jen si, děti, všimněte,
co je krásy na světě!
Jen se, děti, rozhlédněte,
co tu kolem kvítí kvete!
Co zvířátek jenom tu je,
co tu ptáčků poletuje.
A co je tu dobrých lidí,
co si štěstí nezávidí.
Jen si, děti, všimněte,
co je krásy na světě.
J.Čapek

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	4
2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	5
3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ.....	6
3.1. Věcné podmínky	6
3.2. Životospráva	7
3.3. Psychosociální podmínky	7
3.4. Organizace chodu	8
3.5. Organizace dne v mateřské škole.....	9
3.6. Řízení mateřské školy	12
3.7. Personální a pedagogické zajištění.....	12
3.8. Spoluúčast rodičů	13
3.9. Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	13
3.10. Podmínky vzdělávání dětí nadaných	14
3.11. Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	14
4. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ	15
4.1. Vnitřní uspořádání mateřské školy	15
4.2. Podmínky k zajištění bezpečnosti a ochrany	16
4.3. Pravidla soužití v mateřské škole	17
4.4. Pravidla bezpečnosti při pobytu venku	18
4.5. Pravidla zařazování dětí do jednotlivých tříd:	18
4.6. Kritéria přijímání dětí do mateřské školy	18
5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU.....	20
5.1. Filozofie školy	20
5.2. Cíl školního vzdělávacího programu	20
5.3. Dlouhodobé cíle mateřské školy:	21

5.4.	Formy a metody vzdělávací práce, prostředky plnění cílů:	22
5.5.	Rámcové cíle předškolního vzdělávání.....	23
5.6.	Klíčové kompetence.....	23
5.7.	Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	25
5.8.	Vzdělávání dětí nadaných a mimořádně nadaných	28
5.9.	Vzdělávání dětí od dvou do tří let	29
6.	VZDĚLÁVACÍ OBSAH	34
6.1.	Integrované bloky.....	35
7.	EVALUAČNÍ SYSTÉM MATEŘSKÉ ŠKOLY.....	105
7.1.	Cíl	105
7.2.	Prostředky	105
7.3.	Metody hodnocení a evaluace	105
	Kritéria pro hodnocení	107
8.	POUŽITÁ LITERATURA.....	108
9.	PŘÍLOHY ŠVP.....	109

1. Identifikační údaje

Název školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání:
POZNÁVÁME A OBJEVUJEME SVĚT

Číslo jednací: 62.1/2017

Název školy: Základní škola a Mateřská škola, Pilníkov, okres Trutnov

Adresa školy: Náměstí 35, Pilníkov, 542 42

Ředitelka školy: Mgr. Ilona Skořepová

Mobil: 734575492

E-mail: info@zspilnikov.cz, Ilona.Skorepova@seznam.cz

Webové stránky: www.zspilnikov.cz

Adresa mateřské školy: Úzká 86, Pilníkov, 542 42

Mobil: 734725588- I. třída, od 3. 9. 2018 :732151204- II. třída

E-mail: ms@zspilnikov.cz

Zařazení do sítě škol:

IZO: 107588994

REDIZO: 650041453

IČO: 70988013

Zřizovatel školy: Město Pilníkov

Adresa zřizovatele: Náměstí 36, Pilníkov, 542 42

Telefon: 499 898 921, 499 898 922

E-mail: podatelna@pilnikov.cz, starosta@pilnikov.cz

Webové stránky: www.pilnikov.cz

Školní vzdělávací program (dále ŠVP) je základním dokumentem pro výchovu a vzdělávání dětí v mateřské škole Pilníkov. Vychází z aktuálního znění Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (dále RVP PV) a je zpracován podle Školského zákona, ve kterém došlo ke změnám předpisů. Z tohoto důvodu bylo potřeba předchozí verzi aktualizovat.

Aktuální verze Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání "Poznáváme a objevujeme svět" je vytvořena celým pedagogickým kolektivem mateřské školy.

Verze: 5

Platnost dokumentu od 1. 9. 2017

Červeně jsou uvedeny aktuální změny, vložené přílohy (zvláště u rozpisu organizace dne)

Podpis ředitelky školy:

Razítko školy:

2. Obecná charakteristika školy

a) z historie školy:

V bývalé Harpkově vile čp. 154/II. byla od roku 1946 umístěna mateřská škola. Správu vedl p. řídící učitel Miroslav Král. Na škole byla ustanovena Marta Štopauerová - Pátá, definitivní učitelka mateřské školy. Bylo zapsáno 20 dětí, 9 chlapců a 11 dívek. Škola byla vybavena pouze nejnnutnějším nábytkem, pomůcky ani hračky nebyly žádné.

V roce 1955 se mateřská škola přestěhovala z Harpkovy vily čp. 154/II do domu č. 86/I., kde byl v letech 1944-1955 kojenecký ústav, který byl v roce 1955 přestěhován do domu čp. 183/II.

V roce 1957 proběhla generální oprava budovy mateřské školy.

V r. 1973 se zdejší mateřská škola rozšířila o budovu čp. 183/II, kde bylo zřízeno oddělení jeslí a jedno oddělení mateřské školy.

Ke dni 30.11.1991 byla zrušena druhá mateřská škola a děti byly převedeny do mateřské školy čp. 86.

b) ze současnosti:

Škola je umístěna v samostatné budově ve středu obce, poblíž hlavní silnice.

V současné době je mateřská škola uzpůsobena pro dvě oddělení s kapacitou 42 dětí. Třídy jsou věkově smíšené. Mateřská škola využívá všechna tři podlaží, včetně půdních prostor.

V přízemí je kuchyně a úklidová místnost. Děti se převlékají a přezouvají v chodbě, která je upravena jako šatna. Dále je zde herna a třída, která slouží i jako jídelna.

V prvním podlaží je třída a dvě herny, z nichž jedna slouží zároveň i jako tělocvična.

V půdním prostoru, druhém podlaží byly v r. 1992 zhotoveny dvě místnosti, které slouží k odpočinku dětí. Je zde také šatna personálu a půda.

Na každém podlaží je sociální zařízení pro děti, t.j. WC a umývadla. Sociální zařízení pro zaměstnance je umístěno pouze v přízemí.

Ke škole náleží prostorná školní zahrada. Zde mají děti k dispozici 2 pískoviště, variabilní multifunkční herní sestavu a dřevěný altán.

Ke sportovním a rekreačním činnostem využíváme také zastřešenou multifunkční sportovní halu v sousedství mateřské školy, dále pak i sportoviště za školou základní. Poloha města nám umožňuje různé vycházky do přírody, do lesa. Členitý podhorský terén využíváme hlavně v zimě k zimním radovánkám.

Mateřskou školou prošla řada pedagogů i dětí. Do kolektivu byly a jsou zařazovány i děti s postižením řeči a lehčím postižením tělesným. Škola není bezbariérová.

Pracujeme podle nového školního vzdělávacího programu "Poznáváme a objevujeme svět", nabízíme standardní péči o všechny děti v naší MŠ (sportovní a kulturní akce, akce pro rodiče a děti, společné výlety).

Ve vzdělávání klademe důraz na rozlišování věkových zvláštností dětí, respektujeme jejich individuální potřeby a zájmy a nezapomínáme ani na nenahraditelnou úlohu rodiny ve výchově dítěte (spolupráce s rodiči).

Veškeré snažení zaměstnanců školy směřuje k tomu, aby se zde dítě cítilo spokojeně a bylo šťastné.

V roce 2015 prošla mateřská škola velkou rekonstrukcí. Bylo provedeno odvodnění mateřské školy, ve školce byla vyměněna okna, akumulací kamna byla vyměněna za nové topení na tepelné čerpadlo, celá budova byla zateplena a také ložnice prošla malou úpravou – nyní máme jednu velkou místnost.

Plán pro další období:

- ve spolupráci s ředitelkou školy a se zřizovatelem vytvořit podmínky nejen pro přijímání dětí dvouletých
- zaměřit se na obnovení vybavení celé mateřské školy
- zaměřit se na dovybavení školní zahrady
- rekonstrukce sociálního zařízení

3. Podmínky vzdělávání

3.1. Věcné podmínky

- Mateřská škola se nachází ve velké starší prostorné budově.
- Její technický stav je v současné době celkem dobrý, vzhledem k předchozí rekonstrukci, ale do budoucna bude nutno plánovat další opravy, zejména sociální zařízení a vytvoření podmínek pro přijímání dvouletých dětí
- Budova je dvoupatrová (velké množství schodů, prostorné chodby), v přízemí částečně bezbariérová.

Přízemí:

hlavní chodba (cca 26,9 m²), která zároveň slouží jako šatna dětí

- kuchyň (cca 30m²)
- úklidová komora a sklep (cca 8,5 m²)
- sociální zařízení dětí a dospělých (cca 15 m²)
- třída (cca 37,1 m²) sloužící i jako jídelna
- herna (cca 26,8 m²)

1.patro:

- tělocvična (cca 45,7 m²)
- herna (cca 37 m²)
- třída (cca 22,3 m²)
- sociální zařízení dětí (cca 21 m²)

2.patro:

- ložnice (cca 58 m²)
- sociální zařízení dětí (cca 7,3 m²)
- šatna personálu a půdní prostor

K budově náleží elektrická rozvodna, kde je i obsluha pro topení.

Za budovou se rozkládá velká školní zahrada (cca 1801 m²) se dvěma pískovišti, dřevěným altánem a s rozsáhlou multifunkční variabilní sestavou. Pískoviště jsou opatřena plachtou. Venkovní hračky a nářadí jsou umístěny v zahradním domku. Herní prvky na školní zahradě jsou revizním technikem pravidelně kontrolovány. Při nepříznivém počasí využíváme k pobytu venku zastřešené sportoviště v blízkosti školky. Současné zařízení školní zahrady je vzhledem k počtu a věku dětí nedostatečně vybaveno. Vnitřní prostory mateřské školy jsou postupně modernizovány, tělocvična je vybavena tělocvičným nářadím. Vybavení hračkami, pomůckami a materiály je na dobré úrovni, obnovováno dle finančních možností školy. Hračky a ostatní pomůcky pro děti jsou umístěny ve skříňkách. Děti si je mohou samostatně brát a jsou učitelkou vedeny k jejich úklidu na správné místo. Pomůcky pro výtvarné činnosti a výchovně vzdělávací práci s dětmi jsou umístěny ve starých skříňkách a některé také na půdě. Třída v poschodí je vybavena počítačem pro učitelky a pro děti, je zde umístěna televize. Třída v přízemí je vybavena počítačem pro děti.

Sociální zařízení je uzpůsobeno potřebám a počtu dětí pouze v poschodí, v přízemí je sociální zařízení pro děti nedostačující. Zde chybí i madla pro přidržování při chůzi po schodech.

Ložnice je umístěna ve druhém podlaží, je trvalá a je vybavena kovovými lehátky, která byla v létě 2017 nově natřena. Ředitelka školy zakoupila nové kvalitní matrace v roce 2017.

V roce 2018 ředitelka školy zakoupila a nechala odborně nainstalovat skříňové na matrace a ložní prádlo. Od 3. 9. 2018 probíhá denně ve II. třídě – Sluníček nespavý program. Nespavý program je určen pro předškoláky, ale i pro mladší děti z I. třídy Berušek podle jejich momentální potřeby odpočinku.

Třída, která slouží zároveň jako jídelna a je vybavena výškově nastavitelnými stoly a židličkami.

Děti i pracovnice mateřské školy se svými výtvary podílí na úpravě a výzdobě prostředí.

Ředitelka školy má zájem na zlepšování materiálních a hygienických podmínek mateřské školy (v rámci rozpočtu).

Plán pro další období:

- vytvářet bezpečné prostředí, které by poskytovalo dostatečný prostor pro hry dětí i pro volný pohyb a zároveň poskytovalo dětem bezpečí a klid pro odpočinek v průběhu celého dne
- upravovat a obnovovat prostředí a vybavenost tříd a celé školky podle aktuálních potřeb dětí a

- vyhovujících požadavkům bezpečnostních a hygienických norem
  - mít dostatečné množství hraček a pomůcek pro různé věkové skupiny dětí
  - mít odpovídající sociální zařízení dle hygienických norem a požadavků
  - na školní zahradě mít dostatečné množství herních prvků odpovídajících věku dětí a dostatek funkčních venkovních hraček pro děti
  - za úvahu by stálo i přebudování půdního prostoru na funkční prostor – např. kabinet
- Celá školka by si určitě zasloužila více finančních prostředků na opravy a celkové dovybavení.
V srpnu 2018 nechal zřizovatel školy vypracovat studii nové budovy Mateřské školy v Pilníkově. Bude vypracována projektová dokumentace nové budovy v r. 2018. Projektová dokumentace nové budovy mateřské školy je již vypracována od konce r.2018.

3.2. Životospráva

- v mateřské škole se vaří
- při stravování jsou děti dle věku vedeny k samostatnosti zejména při obsluze – příprava lžice, příboru, donáška hlavního chodu, pití, úklid použitého nádobí po svačinkách i obědě, starší děti se obslouží i při dopoledních svačinkách- namažou si pomazánku na chléb či pečivo, přidají si pití
- dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava dle příslušných předpisů
- je zachována vhodná skladba jídelníčku
- je dodržována technologie příprav pokrmů a nápojů
- zastoupení jednotlivých druhů potravin je vyhodnocováno ve spotřebním koši
- je zajištěn dostatečný pitný režim v průběhu celého dne dítěte v MŠ - děti mají možnost se napít kdykoli během dne (samoobsluha)
- mezi jednotlivými pokrmy jsou dodržovány vhodné intervaly
- děti nikdy nenutíme do jídla, ale snažíme se, aby všechno alespoň ochutnaly a naučily se tak zdravému stravování

Pitný režim

- je umístěn ve třídách na viditelném místě – na stolku
- nápoj je v uzavřené nádobě s pumpičkou
- nápoj je průběžně doplňován a každodenně měněn - preferujeme čistou vodu
- děti jsou s obsluhou seznámeny, starší děti jsou vedené k tomu, aby mladším dětem ve třídě pomohly
- ve třídě mladších dětí obslouží děti učitelka nebo jakýkoli pracovník mateřské školy
- čisté hrnečky jsou uloženy na tácu vedle uzavřené nádoby
- použité hrnečky děti odkládají do přichystané nádoby pod stolkem
- děti jsou vedeny k pitnému režimu během celého dne
- pitný režim je zajištěn i při pobytu na školní zahradě (je uložen na chodbě)
- při delších vycházkách, exkursích a školních výletech je pitný režim zajištěn rodiči (děti ho mají uložen v uzavíratelných lahvích v batůžku)

3.3. Psychosociální podmínky

Psychohygienu

- je zajištěn pravidelný denní řád, který je natolik flexibilní, že umožňuje organizaci činností dětí v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci
- výjimečně lze po předchozí domluvě s učitelkou přivést dítě do mateřské školky i později, ale jen pokud tím zákonný zástupce nenaruší výchovně vzdělávací proces třídy
- děti jsou každodenně a dostatečně dlouho venku vždy s ohledem na okamžitý stav kvality ovzduší či jiné přírodní překážky (mráz pod -10 stupňů, náledí, silný déšť, vítr, inverze)
- děti mají dostatek volného pohybu nejen ve třídách, ale i na zahradě

- v denním programu je respektována individuální potřeba aktivity, spánku a odpočinku, do spaní nikdo děti v MŠ nenutí, mohou jen odpočívat
- nespavý program po krátkém odpočinku je realizován pro předškolní děti a pro děti s nižší potřebou spánku
- všichni zaměstnanci respektují potřeby dětí, reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování
- pedagogové zatěžují děti vždy přiměřeně a v rámci jejich možností
- nově přichozícím dětem nabízíme postupný adaptační režim

Psychosociální podmínky

- všichni pracovníci školy vytváří dětem takové prostředí, aby se zde cítily spokojeně, jistě a bezpečně
- všechny děti mají v naší mateřské škole stejné možnosti, stejná práva a povinnosti, nikdo není znevýhodňován či zvýhodňován
- nově přichozící dítě má možnost postupně se adaptovat na nové prostředí i situaci – vždy po vzájemné dohodě s rodiči
- volnost a osobní svoboda dětí je respektována do určitých mezí vyplývajících z nutnosti dodržovat v MŠ potřebný řád norem chování a dodržování bezpečnosti
- péče o děti je podporující, sympatizující, počítáme s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte při všech činnostech
- je uplatňován pedagogický styl s nabídkou, který počítá s aktivní spoluúčastí a samotným rozhodováním dítěte
- dítě má právo nabídnutou činnost či hru odmítnout
- vzdělávací nabídka odpovídá mentalitě předškolního dítěte a potřebám jeho života
- učitelka, případně asistent pedagoga (pokud v daném školním roce ve třídách působí), se vyhýbá negativním komentářům a podporuje děti v samostatných pokusech
- snažíme se o nenásilnou komunikaci s dítětem, která mu je příjemná, která navozuje vzájemný vztah důvěry a spolupráce
- postupně vyřazujeme nezdravé soutěžení dětí
- podporujeme u dětí snahu pracovat samostatně, nebát se, důvěřovat si
- dostatečně chválíme a pozitivně hodnotíme
- učíme děti přijmout i prohru
- dostatečně se věnujeme vztahům ve třídě, nenásilně tyto vztahy ovlivňujeme prosociálním směrem (prevence šikany), spolupracujeme s rodiči
- dětem se pravidelně dostává jasných a srozumitelných pokynů
- společně s dětmi byla vytvořena pravidla soužití a děti jsou pravidelně s těmito pravidly chování seznamovány tak, aby se ve třídě vytvořil kolektiv dobrých kamarádů, kde jsou všichni rádi
- nedobrym vztahům dětí ve třídě a jiným negativním jevům věnuje učitelka, případně asistent pedagoga (pokud v daném školním roce ve třídách působí) pozornost a rozhodně je nepřehlídí a nezjednodušuje

Plán pro další období:

- vést děti k samostatnosti a zodpovědnosti
- vést děti k osvojování si základních pravidel chování a jednání, elementárních lidských hodnot a mezilidských vztahů
- vytvářet pozitivní klima v mateřské škole
- vytvořit podmínky pro přijímání dětí mladších 3 let do kolektivu ostatních dětí
- úzce spolupracovat s rodinou

3.4. Organizace chodu

- denní řád je dostatečně pružný, umožňuje reagovat na aktuální změny
- v denním programu jsou pravidelně zařazovány pohybové aktivity
- učitelky se plně věnují dětem, respektují jejich individuální vzdělávací potřeby
- při vstupu dítěte do mateřské školy je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim

- učitelky vytvářejí podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti, děti mají možnost účastnit se společných činností v malých, středně velkých nebo velkých skupinách
- nabídkové činnosti jsou zařazovány již od příchodu dítěte do školky
- poměr spontánních a řízených aktivit je během dne vyvážený
- veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby podněcovaly děti k vlastní aktivitě, experimentování, tvořivosti
- plánování vychází z potřeb a zájmů dětí
- pro realizaci plánovaných činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky – věcné vybavení je dostatečné a kvalitní, jsou připraveny pomůcky
- děti mají dostatek času a prostoru pro vlastní hru a na její dokončení
- děti mají ve školce dostatek soukromí
- mají možnost určitý čas vystavovat svoje výrobky ve třídě i na určených místech na chodbě školky
- spojování tříd je maximálně omezeno

Plán pro další období:

- při zařazování dětí mladších 3 let do mateřské školy respektovat věkové zvláštnosti dětí a upravit podmínky ve třídě

3.5. Organizace dne v mateřské škole

- Předškolní vzdělávání dětí podle školního vzdělávacího programu probíhá podle orientačního časového rozvržení:

6.15 – 9,30	ranní hry dle volby a přání dětí, didakticky zacílené činnosti (záměrné i spontánní učení) ve skupinkách a individuálně, individuální práce s dětmi i s přiznanými podpůrnými opatřeními a s odloženou školní docházkou, cvičení a pohybové aktivity, jazykové chvilky, smyslové hry
8,15 - 9,00	hygiena, průběžná svačina obou tříd
9,30 – 11,30	pobyt venku obou tříd
11.15 - 12.15	oběd obou tříd
11,45 - 14,00	hygiena, odpočinek, nespavý program
14.00 - 16.00	svačina, hygiena, odpolední zájmová činnost (dle zájmu pokračování didakticky zacílených činností), dle počasí školní zahrada

- Od 6,15 hodin do 7,30 hodin se děti scházejí ve třídě Sluníček.
- Od 7,30 hodin je v provozu i třída Berušek.
- Od 14,00 hodin do 16,00 jsou děti opět spojené ve třídě Sluníček, odkud se děti také rozcházejí.
- Pokud děti v odpoledních hodinách pobývají na školní zahradě jsou hlavní dveře opatřeny cedulkou a rodiče využívají branku vedoucí na školní zahradu.
- Ve výjimečných případech (nemoc učitelek, DVPP apod.) se třídy spojují do třídy Sluníček.
- V průběhu celého dne probíhají volné hry, didakticky zacílené činnosti i individuální práce s dětmi, nabídkové i řízené činnosti vycházejí ze zájmu a potřeb dětí.
- Pobyt venku je přizpůsoben povětrnostním podmínkám přibližně 2 hodiny.
- Důvody vynechání pobytu venku – silný vítr a déšť, mlha, znečištěné ovzduší, teplota pod -10°C, vysoké teploty v letních měsících.
- Na každý pobyt venku se dítě převléká, zákonní zástupci jsou povinni vybavit dítě na pobyt venku vhodným oblečením a obuví.
- Po obědě je vymezena doba na odpočinek – spánek. Děti nejsou do spánku nuceny, mohou jen odpočívat. Odpočinek je součástí režimu dne.
- Vymezené časové úseky jsou pouze rámcové a mohou být pozmeněné i v případě akcí konaných v mateřské škole.
- Informace o připravovaných akcích jsou vždy včas vyvěšeny na nástěnce v mateřské škole, na webových stránkách školy i zasíláním na soukromé e-mailové adresy rodičů, pokud o to projeví zájem.

Plán pro další období:

- při zařazování dětí mladších 3 let do mateřské školy respektovat věkové zvláštnosti dětí
- upravit organizaci dne v souvislosti s přijímáním dětí mladších 3 let

- zlepšovat podmínky pro spontánní hru dětí – poskytovat dětem dostatek času pro hru, umožnit, aby ji mohly dostatečně dlouho rozvíjet a vracet se k ní
- nadále zdokonalovat průběžnou svačinu obou tříd

Rozpis organizace dne v prázdninovém režimu MŠ školního roku 2017/2018, 2018/ 2019-příloha ŠVP platí v termínu 13. 8. – 31. 8. 2018, 12. 8. – 30. 8. 2019

název	čas
Dopolední činnosti	6,15 – 8,20, hygiena
Svačina	8,30 – 9,00
Pobyt venku	9,15 – 11,15, hygiena
Oběd	11,30 – 12,00
Odpočinek	12,15 – 13,45
Svačina	14,00 - 14,15
Odpolední činnosti	14,30 – 16,00

V případě příznivého počasí pobyt venku dopoledne i odpoledne. V teplých dnech s vysokými teplotami při pobytu venku dodržovat pitný režim, dbát na pokrývku hlavy dětí a směřovat aktivity dětí do stínu. Při tropických teplotách nad 30 stupňů omezit pobyt venku.

Rozpis organizace dne v mateřské škole na školní rok 2018/2019

Poznámky:

- Děti jsou rozděleny do třídy Berušek a třídy Sluníček
- Předškolní vzdělávání dětí podle školního vzdělávacího programu probíhá podle orientačního časového rozvržení:
- V 6,15 se přichází děti scházejí ve třídě Sluníček.
- V 7,15 je zahájen provoz třídy Berušek. Učitelka třídy Berušek odvádí děti ze třídy Sluníček do třídy Berušek.
- Pobyt venku je přizpůsoben momentálním povětrnostním podmínkám. Důvody omezení nebo vynechání pobytu venku – silný déšť, silný mráz – 10 stupňů C, tropické teploty v létě.
- Nespavý program 13,00-13,45: třída Sluníček, děti Berušek (podle potřeb dětí), které nespí
- Provozní doba MŠ od 15,45 – 16,00 končí ve třídě Sluníček.

Společné činnosti třídy Berušek a Sluníček

Dopolední činnosti –ranní hry dle volby a přání dětí	6,15-7,15

Třída Berušek

název	čas
Dopolední činnosti - spontánní hry dle volby a přání dětí, didakticky zacílené činnosti(záměrné i spontánní učení) ve skupinkách a individuálně, individuální práce s dětmi i s přiznanými podpůrnými opatřeními , cvičení a pohybové aktivity, jazykové chvílky, smyslové hry	7,15 – 9,15
Svačina, hygiena	8,15 – 8,40
Pobyt venku	9,30 – 11,30
Oběd	11,30 – 11,55
Odpočinek, hygiena	12,00 – 13,45
Svačina	14,00 - 14,15
Odpolední činnosti - svačina, nabídka spontánních her,dle zájmu pokračování zacílených činností, dle počasí pobyt na školní zahradě	14,00 – 16,00

Třída Sluníček

název	čas
Dopolední činnosti - spontánní hry dle volby a přání dětí, didakticky zacílené činnosti (záměrné i spontánní učení) ve skupinkách a individuálně, individuální práce s dětmi i s přiznanými podpůrnými opatřeními a s odloženou docházkou, cvičení a pohybové aktivity, jazykové chvílky, smyslové hry,	7,15 – 9,30

Svačina,hygiena	8,50 – 9,10
Pobyt venku	9,45 – 11,45
Oběd ,hygiena	11,55 – 12,20
Odpočinek, hygiena, nespavý program	12,25 – 13,45
Svačina	14,00 - 14,15
Odpolední činnosti - svačina, nabídka spontánních her,dle zájmu pokračování zacílených činností, dle počasí pobyt na školní zahradě	14,00 – 16,00

Rozpis organizace dne v prázdninovém režimu MŠ školního roku 2019/ 2020

příloha ŠVP platí v termínu:

název	čas
Dopolední činnosti	6,00 – 8,20, hygiena
Svačina	8,30 – 9,00
Pobyt venku	9,15 – 11,15, hygiena
Oběd	11,30 – 12,00
Odpočinek	12,15 – 13,45
Svačina	14,00 - 14,15
Odpolední činnosti	14,30 – 16,00

V případě příznivého počasí pobyt venku dopoledne i odpoledne. V teplých dnech s vysokými teplotami při pobytu venku dodržovat pitný režim, dbát na pokrývku hlavy dětí a směřovat aktivity dětí do stínu. Při tropických teplotách nad 30 stupňů omezit pobyt venku.

Rozpis organizace dne v mateřské škole na školní rok 2019/2020

Poznámky:

- Děti jsou rozděleny do třídy Berušek a třídy Sluníček
- Předškolní vzdělávání dětí podle školního vzdělávacího programu probíhá podle orientačního časového rozvržení:
- V 6,00 se přichází děti scházejí ve třídě Sluníček.
- V 7,15 je zahájen provoz třídy Berušek. Učitelka třídy Berušek odvádí děti ze třídy Sluníček do třídy Berušek.
- Pobyt venku je přizpůsoben momentálním povětrnostním podmínkám. Důvody omezení nebo vynechání pobytu venku – silný déšť, silný mráz – 10 stupňů C, tropické teploty v létě.
- Nespavý program 13,00-13,45: třída Sluníček, děti Berušek (podle potřeb dětí), které nespí
- Provozní doba MŠ od 15,45 – 16,00 končí ve třídě Sluníček.

Společné činnosti třídy Berušek a Sluníček

Dopolední činnosti –ranní hry dle volby a přání dětí	6,00-7,15

Třída Berušek

název	čas
Dopolední činnosti - spontánní hry dle volby a přání dětí, didakticky zacílené činnosti(záměrné i spontánní učení) ve skupinkách a individuálně, individuální práce s dětmi i s přiznanými podpůrnými opatřeními , cvičení a pohybové aktivity, jazykové chvilky, smyslové hry	7,15 – 9,15
Svačina, hygiena	8,15 – 8,40
Pobyt venku	9,30 – 10,50
Oběd	11,15 – 11,50
Odpočinek, hygiena	12,00 – 13,45
Svačina	14,00 - 14,15
Odpolední činnosti - svačina, nabídka spontánních her,dle zájmu pokračování zacílených činností, dle počasí pobyt na školní zahradě	14,00 – 16,00

Třída Sluníček

název	čas
Dopolední činnosti - spontánní hry dle volby a přání dětí, didakticky zacílené činnosti (záměrné i spontánní učení) ve skupinkách a individuálně, individuální práce s dětmi i s přiznanými podpůrnými opatřeními a s odloženou docházkou, cvičení a pohybové aktivity, jazykové chvílky, smyslové hry,	7,15 – 9,30
Svačina,hygiena	8,50 – 9,10
Pobyt venku	9,45 – 11,45
Oběd ,hygiena	11,50– 12,20
Odpočinek, hygiena, nespavý program	12,25 – 13,45
Svačina	14,00 - 14,15
Odpolední činnosti - svačina, nabídka spontánních her,dle zájmu pokračování zacílených činností, dle počasí pobyt na školní zahradě	14,00 – 16,00

3.6. Řízení mateřské školy

- všechny pracovnice mají jasně vymezeny svoje povinnosti, pravomoci a úkoly
- na škole je vytvořen funkční informační systém
- pro pedagogické i provozní pracovnice jsou pravidelně zařazovány porady
- práce všech pracovnic je průběžně kontrolována i hodnocena
- plánování pedagogické práce a chodu mateřské školy je funkční
- evaluační činnost je smysluplná, z výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci
- pracovnice školy se mohou podílet na rozhodování o zásadních otázkách školního programu, mohou vznášet své připomínky a návrhy k plánování i chodu mateřské školy
- na tvorbě ŠVP se podílejí všechny pracovnice
- kolektiv pracuje jako tým
- všechny pracovnice pracují jako tým, prostředí je založené na vzájemné důvěře, toleranci, otevřenosti
- snažíme se zvát ke spolupráci především rodiče, ale i zřizovatele, odborníky a okolní mateřské školy
- snažíme se o dobrou prezentaci mateřské školy na veřejnosti

3.7. Personální a pedagogické zajištění

- v naší mateřské škole pracují 3 učitelky, z nichž jedna pracuje jako vedoucí učitelka
- na základě změny organizační struktury řízení právního subjektu Základní škola a Mateřská škola, Pilníkov, okres Trutnov a na základě změny organizačního řádu školy upravila ředitelka školy od 1. 11. 2017 pracovní pozici vedoucí učitelky na pozici učitelka mateřské školy
- **Od 3. 9. 2018 na škole pracují 4 kvalifikované učitelky**
- všechny učitelky jednájí, chovají se a pracují jako profesionálové
- všechny učitelky se pravidelně aktivně sebevzdělávají, dle nabídek se účastní dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- pracovní doba pedagogických pracovníků je rozvržena na ranní, pozdější ranní a na odpolední
- pracovní doba je organizována takovým způsobem, aby při všech činnostech - zejména při pobytu dětí venku i mimořádných akcích a událostech - byla dětem zajištěna optimální péče
- při zvýšeném počtu dětí nebo při specifických činnostech, např. sportovních činnostech, výletech, plaveckém výcviku nebo při pobytu dětí v prostředí náročném na bezpečnost pomáhá učitelkám i školnice
- specializace a zájmové zaměření učitelky je využito v každodenní práci s dětmi
- dle potřeb spolupracujeme s PPP Trutnov (odklady školní docházky, podpůrná opatření)
- specializované služby, jako je např. logopedická péče či jiná péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ke kterým nejsou učitelky kompetentní, jsou zajišťovány ve spolupráci s odborníky – rodičům je tato péče učitelkami doporučena
- v mateřské škole dále pracuje školnice a kuchařka
- od února 2017 pracuje v mateřské škole školní asistent pedagoga – **do 31. 8. 2018**
- **je podle možností a podmínek školy zajištěno překryvání přímé pedagogické činnosti učitelky**

ve třídě, optimálně alespoň v rozsahu dvou a půl hodiny (opatřením ministra školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 1.12.2017).

3.8. Spoluúčast rodičů

- rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, mohou libovolně vstupovat do tříd a účastnit se her, spolupracovat s učitelkou
- projeví-li zájem, mohou spolurozhodovat při plánování programu mateřské školy, při řešení problémů
- spolupracují s učitelkami na základě partnerství - oboustranná důvěra, otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt, ochota
- před nástupem dítěte do mateřské školy mají možnost využívat návštěv v mateřské škole (postupná adaptace), účastnit se akcí školy
- učitelky i asistent pedagoga (je-li na škole tento post) sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí a snaží se jim porozumět a vyhovět
- dle potřeb a přání mohou využívat konzultací s učitelkami – oboustranná informace o prospívání dítěte, jeho individuálních potřebách a pokrocích, hledání společného postupu při jeho výchově a vzdělávání, komunikace s rodiči o případném odkladu školní docházky
- rodiče jsou pravidelně a dostatečně informováni o dění v MŠ - vývěsky na nástěnkách, stránkách školky
- mají možnost účastnit se schůzek rodičů (zpravidla 2x ročně), zapojit se do činností organizovaných mateřskou školou - zábavná odpoledne s rodiči, společné výlety, různé akce pořádané mateřskou školou
- školní řád školy - mohou navrhnout další možnosti doplnění
- rodiče znají a respektují pravidla soužití vytvořená dětmi
- mají možnost se podílet na dotváření školního vzdělávacího programu, vyjadřovat k němu svůj názor
- mají právo být pravdivě informováni o prospívání svého dítěte
- mají právo vyžádat si konzultaci s učitelkou svého dítěte
- zaměstnanci školky chrání soukromí rodiny a zachovávají diskrétnost v jejich svěřených vnitřních záležitostech, nezasahují do života a soukromí rodiny, varují se přílišné horlivosti a poskytování nevyžádaných rad

Plán pro další období:

- prohlubovat vzájemné jednotné působení mateřské školy a rodiny
- více zapojit rodiče do dění v mateřské škole

3.9. Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

- podmínky musí vždy odpovídat individuálním potřebám dětí
- vypracovat plán pedagogické podpory
- vypracovat individuální vzdělávací plán
- pro úspěšné vzdělávání těchto dětí je potřeba zabezpečit:
  - uplatňování principu diferenciací a individualizace při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem a metod vzdělávání
  - realizaci všech stanovených podpůrných opatření při vzdělávání dětí
  - osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřením na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající jeho věku a stupni postižení
  - spolupráci se zákonnými zástupci dítěte
  - spolupráci se školskými poradenskými zařízeními, v případě potřeby spolupráci mimo oblast školství
  - snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy
  - přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření
  - vhodné pomůcky pro vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

3.10. Podmínky vzdělávání dětí nadaných

- podmínky musí vždy odpovídat individuálním potřebám dětí.
- pro úspěšné vzdělávání těchto dětí je potřeba zabezpečit:
  - uplatňování principu diferenciací a individualizace při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem a metod vzdělávání
  - realizaci všech stanovených podpůrných opatření při vzdělávání dětí
  - spolupráci se zákonnými zástupci dítěte
  - spolupráci se školským poradenským zařízením, které vydalo zprávu s doporučením
  - personální zajištění úprava průběhu vzdělávání nadaného dítěte
  - vhodné didaktické pomůcky pro vzdělávání dětí s nadáním
  - vyšší stupeň složitosti nabízených činností
  - nabídka jiných specifických činností vztahujících se k nadání dítěte

3.11. Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

- věcné podmínky
  - mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti - rozšířit sortiment odpovídající počtu dětí ve třídě
  - v heterogenní třídě eliminovat nebo odstupňovat přístupnost některého vybavení, pomůcek a hraček a zajistit tak bezpečnost dětí mladších tří let
  - ve třídě jsou dětem nastavena srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek
  - prostředí je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí a zároveň bezpečí a klid pro odpočinek v průběhu celého dne
  - nábytek, tělocvičné nářadí, zdravotně hygienické zařízení i vybavení pro odpočinek dětí je přizpůsobeno antropometrickým požadavkům odpovídající počtu dětí, je zdravotně nezávadné a bezpečné a estetického vzhledu
  - je vyčleněn prostor (skříň) pro ukládání individuálních hygienických potřeb dětí (pleny, vlhčené ubrousky apod.)
  - šatna dětí je dostatečně vybavena velkým úložným prostorem na náhradní oblečení
  - školní zahrada je vybavena rozličnými herními, relaxačními a sportovními prvky, které jsou pro různé věkové kategorie předškolních dětí, tedy i pro děti ve věku od 2 do 3 let
- hygienické podmínky
  - stávající právní předpisy upravující hygienické požadavky na zřízení a provoz škol a školských zařízení zohledňují i požadavky pro zařazování dětí ve věku od 2 do 3 let (viz vyhláška č.410/2005 Sb.)
  - všechna ustanovení vyhlášky se tedy vztahují i na věkovou kategorii dětí od 2 do 3 let
  - se zákonnými zástupci dětí od 2 do 3 let je dohodnut i systém přinášení hygienických potřeb včetně náhradního oblečení pro děti do mateřské školy tak, aby byly vždy k dispozici v dostatečném množství
- životospráva
  - je zavedena úprava denního režimu zejména v souvislosti s individuální potřebou aktivity, odpočinku nebo spánku jednotlivých dětí
- psychosociální podmínky
  - jsou vytvořeny podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami
  - je provázán režim mateřské školy s režimem v rodině
  - dítěti je umožněno používat specifické pomůcky pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty
  - děti mají pravidelný denní režim s dostatkem času na realizaci činností
  - děti mají více klidu a prostoru k odpočinku během dne
  - dítěti je zajištěna individuální péče dle jeho potřeb a zájmů
  - vzdělávací činnost je realizována důsledně v menších skupinách či individuálně podle potřeb a volby dětí
  - pro děti jsou vytvořena srozumitelná a jednoduchá pravidla a řád, určující mantinely

- jednání
- prostředí je podnětné pro rozvoj dítěte ve všech oblastech
- dítě je v mateřské škole pozitivně přijímáno nejen učiteli, ale všemi pracovníky mateřské školy, taktéž přístup k němu je laskavý
- personální podmínky
  - ředitelkou školy jsou optimálně využívány maximální možné výše úvazků pedagogických pracovníků
  - rozpis přímé pedagogické činnosti učitelů je přizpůsoben tak, aby bylo možné jejich co největší souběžné působení v rámci třídy mateřské školy v organizačně náročnějších částech dne
  - ve třídě pracuje také asistent pedagoga, popřípadě chůva (jsou-li tyto pracovní pozice na škole vytvořeny)
  - učitelé mateřské školy se v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků vzdělávají v dané problematice

Péče o děti od 2 do 3 let musí být organizačně a provozně zajištěna v souladu s platnými právními předpisy (zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, středním odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví (a příslušné prováděcí předpisy); vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů; vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných; vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven na výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění pozdějších předpisů a další).

Plán pro další období:

- v současné době nejsou v naší mateřské škole vytvořeny všechny požadavky pro přijímání dětí od 2 do 3 let – nutná spolupráce s ředitelkou školy a se zřizovatelem
v souvislosti s přijímáním dětí mladších 3 let a v rámci zkvalitnění práce s dětmi
ředitelka školy přijala na školu čtvrtou učitelku od 3.9.2018

4. Organizace vzdělávání

- Kapacita mateřské školy je 42 dětí.
- Provoz mateřské školy je od 6,00hodin do 16,00 hodin.
- Mateřská škola má dvě třídy.
- Budova není bezbariérová.
- Třídy dětí jsou věkově smíšené.
- V mateřské škole pracují 3 učitelky. Od 3. 9. 2018 na škole pracují čtyři učitelky.
- Od února 2017 pracuje v mateřské škole asistent pedagoga – do 31. 8. 2018

4.1. Vnitřní uspořádání mateřské školy

Přízemí:

- hlavní chodba, která slouží zároveň jako šatna dětí
- kuchyň se skladem
- úklidová komora a sklep
- sociální zařízení dětí i dospělých
- třída sloužící i jako jídelna
- herna

1.podlaží:

- 2 herny, z nichž 1 slouží i jako tělocvična a od 3. 9. 2018 jako odpočinková místnost při nespavém programu
- třída
- sociální zařízení dětí

2.podlaží:

- 1 velká ložnice, šatna personálu, sociální zařízení dětí
- půdní prostor

Charakteristika tříd

Mateřská škola má 2 třídy. V přízemí se nachází I. třída - **Berušky**, v patře se nachází II. třída - **Sluníčka**. Bližší charakteristika tříd je uvedena ve třídních vzdělávacích programech.

I. třída – **BERUŠKY** - se nachází v přízemí

Sociální zařízení se nachází přes chodbu, není bezbariérové a děti musí zdolávat schůdky. Součástí sociálního zařízení je 2x WC a 3x umyvadlo.

Třída i herna jsou vybaveny nábytkem, výškově nastavitelnými stolky a židličkami.

Herna je kompletně nově vybavena veškerým nábytkem, děti mají ke hře kuchyňku. Ve třídě je dětem k dispozici počítač.

II. třída - **SLUNÍČKA** - se nachází v 1. podlaží

Sociální zařízení se opět nachází přes chodbu, děti ale nemusí zdolávat schůdky. Součástí sociálního zařízení je 4x WC a 4x umyvadlo, 1x sprchový kout.

Třída i herny jsou vybaveny starším nábytkem. V tělocvičně je umístěny přenosné klávesy a tělocvičné náčiní a nářadí.

Ke hrám dětem slouží kuchyňka a obchůdek. Ve třídě je dětem k dispozici počítač a televize.

4.2. Podmínky k zajištění bezpečnosti a ochrany

- Mateřská škola zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví dětí při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a poskytuje jim nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví.
- Ve školním vzdělávacím programu jsou vypracována pravidla chování a bezpečnosti dětí. Děti jsou s pravidly přiměřeně k jejich věku a schopnostem seznamovány a jsou každodenně vedeny k jejich dodržování.
- Právník osoba, která vykonává činnost mateřské školy, vykonává dohled nad dítětem od doby, kdy je učitelka mateřské školy převezme od jeho zákonného zástupce nebo jím pověřené osoby, až do doby, kdy je učitelka předá jeho zákonnému zástupci nebo jím pověřené osobě.
  - pedagogický pracovník osobně přebírá dítě od rodičů nebo jimi pověřených osob
  - při hře ve třídě sleduje hru dětí, dbá na to, aby si děti hrály klidně a neběhaly po třídě, předchází konfliktům
  - nedovolí dětem do mateřské školy nosit nebezpečné předměty, hračky a žvýkačky
  - nesmí dát dětem bez náležitého dohledu ostré, drobné a špičaté předměty, kterými by se mohly zranit, či si je strčit do nosu, ucha
  - při chůzi po schodech dbá, aby se děti nestrkaly, chodily klidně, držely se zábradlí
  - nedovolí dětem samostatné opuštění třídy (děti musí říci, kam jdou)
  - při tělovýchovných aktivitách dbá zvýšené pozornosti o bezpečnost dětí, upozorňuje na případné nebezpečí, zajišťuje soustavnou pomoc při cvičení (bývá na nejrizikovějším místě), před zahájením cvičení zkontroluje tělocvičné nářadí, zda je v pořádku, nedovolí dětem samostatné vylézání na nářadí
  - při převlékání v šatně vykonává stálý dozor, nedovolí dětem pobíhat po šatně, sama se obléká, až když jsou děti připraveny na pobyt venku
  - při odchodu dětí předává dítě osobně rodičům či jimi pověřeným osobám na základě písemného pověření (předem vyplněné zmocnění k odvádění z MŠ nebo vždy písemné pověření podepsané rodiči).
- Za bezpečnost a ochranu dětí v době výchovně vzdělávací činnosti odpovídají učitelky mateřské školy.
- K zajištění bezpečnosti dětí při pobytu mimo místo, kde se uskutečňuje vzdělávání, stanoví ředitelka školy počet učitelek mateřské školy tak, aby na jednu učitelku mateřské školy připadlo nejvýše:
  - 20 dětí z běžných tříd (výjimečně může ředitelka školy zvýšit počty dětí nejvýš o 8 dětí)
  - 12 dětí ve třídě, kde jsou zařazeny děti s příznakovými podpůrnými opatřeními druhého až pátého stupně nebo děti mladší 3 let (výjimečně může ředitelka školy zvýšit počty dětí nejvýše však o 11 dětí)
  - při pobytu dětí na školní zahradě nedovolí učitelky dětem bez dohledu na průlezky a jiné nářadí, kde hrozí nebezpečí úrazu, nedovolí jim též samostatné vzdálení do prostoru

zahrady, kam sama nevidí, kde nemůže mít přehled o dětech, pravidelně upozorňuje děti na domluvená pravidla chování

- při vycházkách učí děti chodit ve dvojicích a v zástupu tak, aby zajistila jejich bezpečnost, maximálně se vyhýbá frekventované silnici, pravidelně seznamuje děti s pravidly bezpečného chování na silnici, při přecházení silnice používá terčík!
- Při zvýšeném počtu dětí nebo při specifických činnostech, např. sportovních činnostech nebo při pobytu dětí v prostředí náročném na bezpečnost určí ředitelka školy nebo vedoucí učitelka k zajištění bezpečnosti dětí dalšího pedagogického pracovníka, ve výjimečných případech jinou zletilou osobu, která je způsobilá k právním úkonům a která je v pracovněprávním vztahu k právnímu subjektu, která vykonává činnost MŠ (zpravidla školnice).
- Při specifických činnostech dbají všichni pracovníci školy na zvýšenou bezpečnost dětí, děti jsou pravidelně před každou z těchto činností upozorňovány na domluvená pravidla chování a jsou vedeny k jejich dodržování.
- Mateřská škola je povinna vést evidenci úrazů dětí, k nimž došlo při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech.
- V případě úrazu jsou všichni zaměstnanci školy povinni okamžitě poskytnout první pomoc, v případě potřeby přivolají lékařskou pomoc, v nezbytně nutném případě zajistit převoz do zdravotnického zařízení. Zároveň jsou povinni bezodkladně informovat ředitele školy a zákonného zástupce dětí.
- Každý úraz bude zaznamenán do knihy úrazů. U úrazu, kde bylo nutné lékařské ošetření, vyplní učitelka záznam o úrazu.
- Školním úrazem je úraz, který se stal dítěti při výchovně a vzdělávání a při činnostech, které s nimi souvisejí.
- Školním úrazem je rovněž úraz, který se stal dítěti při akcích konaných mimo školu, organizovaných školou a uskutečňovaných za dozoru pověřené odpovědné osoby. Jedná se zejména o úrazy dětí při vycházkách, výletech, exkurzích.
- Všechny děti v mateřské škole jsou pojištěny proti úrazům a nehodám v době pobytu dítěte v mateřské škole a při akcích v mateřské škole organizovaných.
- Zákonní zástupci dítěte dbají při příchodu do mateřské školy a při odchodu z mateřské školy na bezpečnost svého dítěte a dodržování domluvených pravidel v mateřské škole.
- Budova mateřské školy je k zajištění bezpečnosti dětí zamykána. Kdokoliv přijde do mateřské školy, musí použít automatické otevírání dveří s kamerou.
- Každý z pracovníků mateřské školy, který otvírá budovu cizím příchozím, je povinen zjistit důvod jejich návštěvy a zajistit, aby se po budově nekontrolovaně nepohybovali.
- Mateřská škola dále děti chrání před sociálně patologickými jevy, projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí. Děti jsou na tyto jevy upozorňovány a učíme je, jak na ně reagovat a jak je zdárně řešit.

4.3. Pravidla soužití v mateřské škole

(vytvořená společně s dětmi na základě skutečných situací)

- pozdravíme se při příchodu
- rozloučíme se při odchodu
- ze třídy odcházíme se souhlasem učitelky
- po třídách, chodbách a schodech se pohybujeme pomalu a bezpečně
- jsme všichni kamarádi – máme se rádi, jsme ohleduplní, při neshodách vyjednáваме, pomáháme si, je-li třeba
- umíme požádat o pomoc učitelku i kamaráda
- umíme používat kouzelná slovíčka – prosím, děkuji, promiň
- umíme naslouchat učitelce i kamarádovi, respektujeme druhého
- uklízíme si hračky na svá místa
- při komunikaci používáme vhodná slova
- dodržujeme hygienu a čistotu v umývárně i jídelně
- mluvíme pravdu
- vážíme si vytvořených věcí, práce i úsilí jiných
- posloucháme pokyny učitelek

4.4. Pravidla bezpečnosti při pobytu venku

Děti jsou pravidelně před každým pobyt venku a při specifických činnostech seznámeny s pravidly bezpečnosti a chování:

a/ při vycházkách

- chodit ve dvojicích = mladší – starší
- udržovat mezery mezi dvojicemi, nepředbíhat
- nestrkat se a navzájem si neubližovat
- neskákat ze schodů v okolí náměstí
- neodbíhat od řady či skupiny dětí
- bezpečné chování na místních komunikacích
- na přechodech pro chodce dbát zvýšené opatrnosti
- netrhat plody ani listy rostlin - nebezpečí otravy
- nelámat větve - nebezpečí úrazu
- nepřibližovat se k cizím a volně pobíhajícím zvířatům, ani je nehladit
- dbát dalších pokynů učitelek

b/ při pobytu na školní zahradě

- neodcházet ze školní zahrady bez domluvy s učitelkou - WC, mytí rukou, kapesníky, oblečení...
- neubližovat si navzájem (nestrkat se, nekopat se, neprát se)
- neházet pískem při hře na pískovišti (nebezpečí vniknutí písku do očí)
- neskákat z houpaček, průlezek, pneumatik, pískoviště, laviček, terasy
- nevěšet se hlavou dolů z hrazdiček a průlezek
- nepřelézat zábradlí u altánku
- bezpečný výstup a sestup na průlezkách
- při odpoledních činnostech venku nechodit k odemčené brance
- netrhat plody ani listy rostlin - nebezpečí otravy
- nelámat větve - nebezpečí úrazu
- dbát dalších pokynů učitelek

Ostatní poučení

- ve třídách nevylézat na nábytek, na žebřiny bez dohledu učitelky a na topení
- poučení dětí o nebezpečí vzniku požáru a chování při požáru
- nebezpečí hadů v přírodě
- dopravní kázeň chodců a cyklistů
- povinnost hlásit i drobná poranění a nevolnost a vědět, na koho se obrátit v případě úrazu
- upozornit děti na nebezpečí styku s neznámými osobami

4.5. Pravidla zařazování dětí do jednotlivých tříd:

- obě třídy mateřské školy jsou heterogenní, ale jsou rozdělené podle věku dětí
- o zařazení dětí do jednotlivých tříd rozhoduje vedoucí učitelka (konzultuje s učitelkami) dle věku dětí – od 1. 11. 2017 ředitelka školy (konzultuje s učitelkami)
- rodiče jsou o zařazení svého dítěte informováni na schůzce rodičů – mohou se také vyjádřit

4.6. Kritéria přijímání dětí do mateřské školy

- předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku zpravidla od 3 do 6 let, nejdříve však pro děti od 2 let
- od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého věku, do zahájení povinné školní docházky dítěte, je předškolní vzdělávání povinné
- zápis k předškolnímu vzdělávání od následujícího školního roku se koná v období od 2. do 16. května
- ředitelka školy stanoví po dohodě se zřizovatelem místo, termín a dobu pro podání žádostí o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání pro následující školní rok a zveřejní je způsobem v místě

- obvyklým - plakátky, webové stránky školy, městský rozhlas
- pokud počet žádostí o přijetí do mateřské školy překročí stanovenou kapacitu maximálního počtu dětí pro mateřskou školu, rozhoduje ředitelka školy podle předem stanovených kritérií (**Kritéria pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání v mateřské škole**)
  - Kritéria pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání v mateřské škole jsou zveřejněna na stánkách školy a na nástěnce v mateřské škole

5. Charakteristika vzdělávacího programu

POZNÁVÁME A OBJEVUJEME SVĚT

motto:

Jen si, děti, všimněte,
co je krásy na světě!
Jen se, děti, rozhlédněte,
co tu kolem kvítí kvete!
Co zvířátek jenom tu je,
co tu ptáčků poletuje.
A co je tu dobrých lidí,
co si štěstí nezávidí.
Jen si, děti, všimněte,
co je krásy na světě.

J. Čarek

5.1. Filozofie školy

Filozofií naší mateřské školy je rozvíjet samostatné a zdravě sebevědomé děti cestou přirozené výchovy, položit základy celoživotního vzdělávání všem dětem podle jejich možností, zájmů a potřeb, dovést každého z dětí k maximálnímu rozvoji fyzické, psychické a sociální samostatnosti, naučit základním schopnostem a dovednostem důležitým pro celý další život.

5.2. Cíl školního vzdělávacího programu

Vytvářet základní poznatky o reálném světě kolem nás, vnímat ho všemi smysly a umět se v něm orientovat.

Dítě by mělo získat a osvojit si pro život:

- řečové schopnosti a dovednosti
- tvořivé myšlení
- poznávání zdrojů k získání nových poznatků a vědomostí a na jejich základě objevování dosud neznámého
- morální vlastnosti v životě lidského jedince a celé společnosti
- nést zodpovědnost za své jednání a konání
- povinnost pomáhat slabším a ohroženým
- pochopení, že všichni lidé jsou si rovni, ač mají různou barvu pleti, mluví různými jazyky, mají různý způsob života
- soustavné poznávání své osobnosti a na jeho základě postupný rozvoj sebe sama
- umění spolupráce a snášenlivosti s ostatními dětmi a dospělými ve svém okolí
- vědomí, že za své činy a svá rozhodnutí nese sám zodpovědnost před lidmi kolem sebe

Vzdělávací činnost školy je založena na:

- využívání přirozené dětské zvědavosti a potřeby objevovat
- metodách přímých zážitků
- vytváření optimálních podmínek pro činnosti dětí

- skupinové i individuální práci dětí
- spolupráci s rodinou

Zaměření mateřské školy je všeobecné s preferencí na:

- výtvarné a pracovní činnosti
- rozvoj tělesné zdatnosti
- environmentální výchovu

5.3. Dlouhodobé cíle mateřské školy:

- rozvíjet a podporovat kamarádské vztahy mezi dětmi, posilovat prosociální vztahy a chování ve vztahu k druhému
- rozvíjet u dítěte kulturní, hygienické a sebeobslužné dovednosti a návyky
- systematicky rozvíjet řeč dítěte- logopedická prevence
- rozvíjet u dítěte schopnost přemýšlení, rozhodování a spolupráce, posilovat u dítěte vlastní sebevědomí a zdravou sebedůvěru
- učit dítě vnímat a chápat okolní svět, motivovat ho k aktivnímu poznávání a objevování, vytvářet základy pro odpovědný postoj dítěte ke společenskému i přírodnímu prostředí
- podporovat a zlepšovat tělesný rozvoj a zdraví dítěte, jeho osobní spokojenost a pohodu, vést dítě ke zdravému životnímu stylu
- rozvíjet spolupráci s rodiči dítěte
- zlepšovat materiálně technické podmínky v MŠ i na školní zahradě

Programové zaměření naší MŠ v oblastech:

1/ Vzdělávání v oblasti sebepojetí, citů a vůle, v interpersonální oblasti, v oblasti sociálně - kulturní, v oblasti environmentální = Dítě a svět, Dítě a společnost, Dítě a ten druhý, Dítě a jeho psychika

2/ Pohyb a sport = Dítě a jeho tělo

- každodenní pohybové a relaxační chvílky
- velké cvičení ve třídách 1x týdně
- dechová cvičení
- zařazování prvků jógy
- hudebně pohybové chvílky a hry
- sportovní činnosti na školní zahradě, zastřešeném sportovišti i v přírodním terénu
- branné vycházky do okolí 2x ročně
- dle zájmu plavání předškoláků a lyžařská školička pro předškoláky

3/ Řeč a komunikace = Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý

- každodenní jazykové chvílky
- rozvíjení komunikace všemi dostupnými formami v průběhu celého dne
- logopedická prevence
- spolupráce s PPP Trutnov
- **od září 2017 zajišťujeme v MŠ pravidelnou logopedickou prevenci**
-

4/ Myšlení, poznávání a objevování = Dítě a ten druhý, Dítě a svět

- každodenní získávání nových poznatků o světě kolem nás a o životě v něm ve spontánních i řízených činnostech
- povzbuzování dětí k tvořivému myšlení a vlastním nápadům
- zadávání jednoduchých úkolů ve spolupráci s rodinou přibližně 1x týdně -zejména u starších dětí
- seznamování s prvními kroky na počítači - práce s myší, jednoduché programy nespavý program, výukové programy pro předškoláky
- seznamování s angličtinou - postupně začínáme - pozdravy, barvy, počítání 1 - 10, jednoduchá

- slovíčka s obrázky
- výlety a exkurze

5/ **Krása a umění = Dítě a svět, Dítě a společnost**

- seznamování s hudebními nástroji, s poslechem jednoduchých skladeb
- každodenní zpívání
- využití hudby pro taneční improvizaci
- práce s knihou, časopisem
- poslech a promítání pohádek, sledování krátkých televizních pohádek a příběhů
- pravidelné zpívání nebo čtení před odpočinkem
- zařazování divadelních představení - dle nabídky a možností MŠ - spolupráce s kulturními agenturami
- seznamování s různými výtvarnými technikami
- každodenní možnost dětí uplatnit se ve výtvarných a tvořivých činnostech
- využívání loutek a kostýmů pro hry dětí a dramatiky
- besídky pro rodiče 2x ročně
- vystoupení v DD 1x ročně

6/ **Tvořivost a zručnost = Dítě a jeho tělo**

- vedení dětí ke správnému držení nástrojů
- využívání odpadového materiálu pro tvořivé činnosti
- práce s keramickou hlinou s možností vypálení v keramické peci ZŠ
- grafomotorická cvičení - uvolňování ruky s říkadly, s pohybem podle předem daného plánu
- zábavná odpoledne s rodiči 2x ročně

5.4. Formy a metody vzdělávací práce, prostředky plnění cílů:

Mezi základní formy a metody práce v naší mateřské škole patří:

- hra nebo jiná, pro děti zajímavá činnost
- spontánní sociální učení
- situační, tematické a činnostní učení
- prožitkové a kooperativní učení hrou a činnostmi
- didakticky zacílená činnost – individuální, skupinová, frontální
- řešení problémových situací zejména se staršími dětmi
- práce s chybou a samostatná práce na zadaném úkolu (dokončení započaté práce) zejména se staršími dětmi
- učení nápodobou s mladšími dětmi
- podnětné prostředí

Při vzdělávání klademe důraz na:

- tvořivost učitelky při uplatňování vzájemného propojení vzdělávacích oblastí při vlastním plánování vzdělávací nabídky dětem – integrovaný přístup
- respektování specifiky předškolního vzdělávání se schopností učitelky neustále hledat a objevovat nové vzdělávací cesty
- aktivitu dítěte s posilováním dětské zvědavosti při objevování světa kolem nás
- prožitky dětí
- propojení vzdělávací nabídky s praktickým životem
- individuální potřeby a možnosti jednotlivých dětí
- vyváženost spontánních a řízených aktivit
- spoluúčast s rodinou
- důsledné realizování evaluačních analýz obsahu, metod a forem nabídek činností pro děti

Vzdělávání v naší mateřské škole je uskutečňováno ve všech činnostech a situacích během celého dne s využitím všech dostupných prostředků v mateřské škole i od rodičů a dětí. Didakticky zacílená činnost je založena na aktivní účasti dítěte omezující přijímání hotových poznatků, je učitelkou přímo nebo nepřímo motivovaná. Děti vedeme k vlastnímu přemýšlení, učíme je hledat samostatné cesty tvořivým myšlením či vlastním nápadem.

Veškeré řízené činnosti probíhají zpravidla s celou skupinou dětí, v menších skupinách nebo individuálně.

Důraz klademe na nabídkovou činnost – děti mají dle zájmu se do nabídkové činnosti zapojit již od svého příchodu do školky. Dítě má ovšem právo nabídkovou činnost odmítnout a vybrat si činnost dle svého zájmu. Mezi oblíbené formy naplňující záměry vzdělávání patří i různé aktivity (společné akce rodičů a dětí, výlety...), které organizujeme v průběhu celého školního roku.

5.5. Rámcové cíle předškolního vzdělávání

- rozvíjení dítěte a jeho schopností učení
- osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
- získání osobní samostatnosti a schopnosti projevovat se jako samostatná osobnost působící na své okolí

5.6. Klíčové kompetence

1. kompetence k učení

* dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody a techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje, chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky a oceňovat výkony druhých
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

2. kompetence k řešení problémů

* dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivaci k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje, spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady), využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů, pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

3. kompetence komunikativní

* dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- v běžných situacích komunikuje bez zábrán a ostychu s dětmi i dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

4. kompetence sociální a personální

*** dítě ukončující předškolní vzdělávání:**

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i za své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

5. kompetence činnostní a občanské

***dítě ukončující předškolní vzdělávání:**

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabší stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce a úsilí druhých
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

5.7. Vzdelávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

- RVP PV vychází ve své základní koncepci z respektování individuálních potřeb a možností dítěte.
- Z tohoto důvodu je RVP PV základním východiskem i pro přípravu vzdělávacích programů pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření.
- Tyto děti mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v §16 školského zákona.
- **Podpůrná opatření realizuje mateřská škola.**
- **Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů.**
- **Podpůrná opatření 1. stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP).**
- **Podpůrná opatření 2. – 5. stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení**
- Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví Přílohač.1 vyhlášky č.27/2016 Sb.
- Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné.
- Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba jejich naplňování přizpůsobovat tak, aby maximálně vyhovovalo dětem, jejich potřebám a možnostem.
- Snahou učitelek je vytvoření optimálních podmínek k rozvoji osobnosti každého dítěte.
- Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními je třeba mít na zřeteli fakt, že se děti ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší.
- Účelem podpory vzdělávání těchto dětí je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti.
- Při vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami učitelky mateřské školy zahrnují do svých vzdělávacích strategií podpůrná opatření.
- Důležitou podmínkou úspěšnosti předškolního vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je nejen volba vhodných (potřebám dětí odpovídajících) metod a prostředků, které jsou v souladu se stanovenými podpůrnými opatřeními, ale i uplatňování vysoce profesionálních postojů učitelek a ostatních pracovníků, kteří se na péči o dítě a jeho vzdělávání podílejí.
- Je nutné vytvořit podmínky pro pozitivní přijetí dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami nejen v mateřské škole, ale i v okolí dítěte – k tomu je nutné, mimo jiné, navázat úzkou spolupráci s rodiči všech dětí, citlivě s nimi komunikovat a předávat potřebné informace.
- Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje učitelka mateřské školy s rodiči, s dalšími odborníky a využívá služby školského poradenského zařízení.
- Děti se speciálními vzdělávacími potřebami jsou zařazovány do běžné třídy mateřské školy.

1) Podpůrná opatření 1.stupně

- vždy navrhuje a poskytuje mateřská škola
- slouží ke kompenzaci mírných obtíží ve vzdělávání dítěte
- jsou opatření mateřské školy, která mají podpořit dítě, pokud z pozorování dítěte při práci a při hře vyplývá, že má problémy např. s motorickou obratností, špatnou koncentrací pozornosti, s úchopem pomůcek, s rozvojem vnímání, s verbální obratností, s dovedností reprodukovat a pamatovat si instrukce, zadání práce apod
- účelem 1. stupně podpory je upozornit na nutnost „individuálního přístupu k dítěti“.
- prostředkem podpory 1.stupně je individualizovaná pomoc obou učitelek ve třídě – **etapa přímé podpory dítěte**
- prvotní podporu navrhují a realizují učitelky samy, případně ve spolupráci s ostatními učitelkami mateřské školy, popřípadě mohou využít konzultace s pracovníky školského poradenského zařízení
- pokud již přímá podpora nepostačuje, vypracuje písemně třídní učitelka ve třídě **plán pedagogické podpory (PLPP)**
- podpůrná opatření v 1. stupni škola realizuje s finanční podporou svého základního rozpočtu

- **podkladem pro zpracování plánu pedagogické podpory je ŠVP**

Závěr: učitelky mateřské školy identifikují, navrhují, realizují a vyhodnocují podpůrná opatření v 1. stupni podpory

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP) při poskytování podpůrných opatření prvního stupně:

- před zahájením poskytování podpůrných opatření prvního stupně zpracuje třídní učitelka plán pedagogické podpory dítěte
- plán pedagogické podpory zahrnuje zejména popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka, podpůrná opatření prvního stupně, stanovení cílů podpory a způsobu vyhodnocování naplňování plánu
- plán pedagogické podpory učitelka průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb dítěte – veškeré změny zaznamenává do záznamového archu dítěte
- poskytování podpůrných opatření prvního stupně učitelka průběžně vyhodnocuje s ostatními učitelkami podílejícími se na vzdělávání
- s plánem pedagogické podpory seznámí učitelka zákonného zástupce dítěte i ostatní učitelky v mateřské škole podílející se na provádění tohoto plánu
- plán obsahuje podpis osob, které s ním byly seznámeny
- se zákonnými zástupci dítěte, kterému jsou poskytována podpůrná opatření 1. stupně učitelka spolupracuje pouze v případě, že o spolupráci projeví zájem
- nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory učitelky vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů.
- **nebude-li poskytování podpůrných opatření 1. stupně postačující, doporučí třídní učitelka zákonnému zástupci, aby podal žádost o vyšetření dítěte ve školském poradenském zařízení (PPP nebo SPC) které může následně doporučit podpůrná opatření vyšších stupňů** (třídní učitelka provede o tomto kroku písemný záznam do třídní knihy a informuje vedoucí učitelku MŠ a ředitelku školy)
- do doby zahájení poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně na základě doporučení školského poradenského zařízení poskytuje škola podpůrná opatření prvního stupně na základě plánu pedagogické podpory
- **třídní učitelka odpovídá za: vypracování PLPP, průběh i vyhodnocení tohoto plánu**

2) Podpůrná opatření 2. - 5. stupně

- stanovuje vždy jen školské poradenské zařízení (PPP, SPC)!
- stanoví konkrétní podpůrná opatření, která odpovídají 2. – 5. stupni podpory
- požadavek na stanovení speciálních vzdělávacích potřeb a přiznání podpůrných opatření může vůči školskému poradenskému zařízení vznést rodič i na doporučení školy)
- školské poradenské zařízení provede vyšetření dítěte
- výsledkem jsou zejména dva dokumenty: **zpráva z vyšetření a doporučení ke vzdělávání**
- zpráva je určena rodičům a ti ji mohou (ale nemusí) odevzdat i škole
- doporučení obsahuje stručný popis příčin obtíží dítěte a především vhodná doporučení k úpravě vzdělávání žáka – tj. doporučení vhodných podpůrných opatření
- podmínkou poskytování podpůrných opatření 2.–5. stupně je vždy předchozí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce dítěte
- pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání dítěte podle individuálního plánu, podá zákonný zástupce dítěte žádost o vzdělávání dítěte podle individuálního vzdělávacího plánu
- podpůrná opatření 2. až 5. stupně přestane škola poskytovat:
  - pokud uplynula doba, na kterou byla podpůrná opatření případně v doporučení stanovena
  - pokud z doporučení školského poradenského zařízení vyplývá, že podpůrná opatření již nejsou nezbytná
- v obou případech je třeba situaci projednat se zákonným zástupcem dítěte
- škole vzdělávající žáka, který má přiznána podpůrná opatření 2.–5. stupně, náleží finanční zvýhodnění

Závěr: školské poradenské zařízení identifikuje speciální vzdělávací potřeby žáka, navrhuje podpůrná opatření ve 2. až 5. stupni podpory (podle závažnosti jejich dopadů do vzdělávání), spolupracuje se školou (metodicky vede) při jejich realizaci a vyhodnocuje efektivitu navržených a poskytovaných podpůrných opatření

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování individuálního vzdělávacího plánu (IVP) podpůrných opatření 2. – 5. stupně

- pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání dítěte podle individuálního vzdělávacího plánu, podá zákonný zástupce dítěte žádost o vzdělávání dítěte podle individuálního vzdělávacího plánu
- pokud mateřská škola obdrží od zákonného zástupce dítěte zprávu s doporučením ze školského poradenského zařízení, vypracuje třídní učitelka **individuální vzdělávací plán (IPV)**
- podmínkou poskytování podpůrných opatření 2.–5. stupně je vždy předchozí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce dítěte
- **individuální vzdělávací plán** je třídní učitelkou vypracován bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zákonného zástupce dítěte
- s **individuálním vzdělávacím plánem** seznámí učitelka zákonného zástupce dítěte i ostatní učitelky v mateřské škole podílející se na provádění tohoto plánu
- plán obsahuje podpis osob, které s ním byly seznámeny
- IVP dále obsahuje jméno pracovníka školského poradenského zařízení - PPP, SPC, se kterým škola spolupracuje při zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb dítěte
- **individuální vzdělávací plán může třídní učitelka upravovat v průběhu školního roku** v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb dítěte – veškeré změny zaznamenává do záznamového archu dítěte
- třídní učitelka průběžně vyhodnocuje s ostatními učitelkami podílejícími se na vzdělávání **individuální vzdělávací plán dítěte**
- **spolupracuje se školským poradenským zařízením**
- individuální vzdělávací plán se zakládá do dokumentace

Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

- podmínky musí vždy odpovídat individuálním potřebám dětí
- vypracovat plán pedagogické podpory
- vypracovat individuální vzdělávací plán
- pro úspěšné vzdělávání těchto dětí je potřeba zabezpečit:
  - uplatňování principu diferenciací a individualizace při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem a metod vzdělávání
  - realizaci všech stanovených podpůrných opatření při vzdělávání dětí
  - osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřením na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající jeho věku a stupni postižení
  - spolupráci se zákonnými zástupci dítěte
  - spolupráci se školskými poradenskými zařízeními, v případě potřeby spolupráci mimo oblast školství
  - snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy
  - přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření
  - vhodné pomůcky pro vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

5.8. Vzdělávání dětí nadaných a mimořádně nadaných

- za nadaného žáka se pro účely vyhlášky č. 27/2016 Sb. považuje především žák, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech
- za mimořádně nadaného žáka se pro účely vyhlášky č. 27/2016 Sb. považuje především žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech
- zjišťování mimořádného nadání včetně vzdělávacích potřeb žáka provádí školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou, která žáka vzdělává. **Pokud se nadání žáka projevuje v oblastech pohybových, manuálních nebo uměleckých dovedností, vyjadřuje se školské poradenské zařízení zejména ke specifickým žákovy osobnosti, která mohou mít vliv na průběh jeho vzdělávání, a míru žákova nadání zhodnotí odborník v příslušném oboru, jehož odborný posudek žák nebo zákonný zástupce žáka školskému poradenskému zařízení poskytne**
- mateřská škola je povinna vytvářet ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti
- dítě, které jeví známky nadání musí být dále podporováno
- mateřská škola prostřednictvím pedagogické diagnostiky vyhledává mimořádně nadané děti a formou integrovaného vzdělávání a individualizované výchovy podporuje rozvoj jejich talentu
- v souladu s vývojem jejich předškolních dovedností může mateřská škola rozšířit obsah vzdělávání nad rámec školního vzdělávacího programu
- děti, které projevují známky nadání, věnujeme zvýšenou pozornost zaměřenou na to, aby se projevy nadání dětí v rozmanitých oblastech činností smysluplně uplatnily a s ohledem na individuální možnosti dětí dále rozvíjely, v případě, že se jedná o velmi výrazné projevy nadání, zejména v situacích vyžadujících značnou spolupráci a koordinaci s rodiči, vypracováváme plán pedagogické podpory
- mateřská škola je povinna zajistit realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních potřeb dětí v rozsahu 1. – 4. stupně podpory

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování poskytování podpůrných opatření

- před zahájením poskytování podpůrných opatření prvního stupně zpracuje třídní učitelka plán pedagogické podpory dítěte, ve kterém upraví jeho způsob vzdělávání tak, aby bylo dítě dostatečně motivováno k rozšiřování nadání v oblastech, které reprezentují jeho nadání.
- s plánem pedagogické podpory seznámí učitelka zákonného zástupce dítěte i ostatní učitelky v mateřské škole podílející se na provádění tohoto plánu
- plán obsahuje podpis osob, které s ním byly seznámeny
- plán pedagogické podpory učitelka průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb dítěte – veškeré změny zaznamenává do záznamového archu dítěte
- poskytování podpůrných opatření prvního stupně učitelka průběžně vyhodnocuje s ostatními učitelkami podílejícími se na vzdělávání
- nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory učitelky vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů

- pokud se daná opatření vyplývající z plánu pedagogické podpory ukážou jako nedostačující, učitelka MŠ doporučí zákonnému zástupci dítěte návštěvu školského poradenského zařízení
- do doby, než vyšetření proběhne, pracujeme s dítětem nadále podle plánu pedagogické podpory
- pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání dítěte podle individuálního vzdělávacího plánu, podá zákonný zástupce dítěte žádost o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu
- pokud mateřská škola obdrží od zákonného zástupce dítěte zprávu s doporučením ze školského poradenského zařízení vypracuje odpovědná učitelka **individuální vzdělávací plán (IPV)**
- podmínkou poskytování podpůrných opatření nadanému dítěti je vždy předchozí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce dítěte
- **individuální vzdělávací plán** je třídní učitelkou vypracován bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zákonného zástupce dítěte
- s **individuálním vzdělávacím plánem** seznámí učitelka zákonného zástupce dítěte i ostatní učitelky v mateřské škole podílející se na provádění tohoto plánu
- plán obsahuje podpis osob, které s ním byly seznámeny
- **individuální vzdělávací plán může odpovědná učitelka upravovat v průběhu školního roku** v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb dítěte – veškeré změny zaznamenává do záznamového archu dítěte
- třídní učitelka průběžně vyhodnocuje s ostatními učitelkami podílejícími se na vzdělávání **individuální vzdělávací plán dítěte**
- **spolupracuje se školským poradenským zařízením**
- individuální vzdělávací plán se zakládá do dokumentace

Podmínky vzdělávání dětí nadaných

- podmínky musí vždy odpovídat individuálním potřebám dětí.
- pro úspěšné vzdělávání těchto dětí je potřeba zabezpečit:
  - uplatňování principu diferenciací a individualizace při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem a metod vzdělávání
  - realizaci všech stanovených podpůrných opatření při vzdělávání dětí
  - spolupráci se zákonnými zástupci dítěte
  - spolupráci se školským poradenským zařízením, které vydalo zprávu s doporučením
  - personální zajištění úprava průběhu vzdělávání nadaného dítěte
  - vhodné didaktické pomůcky pro vzdělávání dětí s nadáním
  - vyšší stupeň složitosti nabízených činností
  - nabídka jiných specifických činností vztahujících se k nadání dítěte

5.9. Vzdělávání dětí od dvou do tří let

- předškolní vzdělávání lze organizovat pro děti od dvou let věku
- rámcové cíle a záměra vzdělávání jsou vhodné i pro vzdělávání dětí od dvou do tří let, je však nezbytné uvědomovat si specifika, související s dosahovanou úrovní ve všech oblastech vývoje
- dvouleté dítě projevuje velkou touhu po poznání, experimentuje, objevuje
- poznává všemi smysly
- vymezuje se vůči ostatním, osamostatňuje se, bývá silně egocentrické
- neorientuje se v prostoru a čase, žije přítomností a situacemi, které ji naplňují
- v pohybových aktivitách je méně obratné
- proti starším dětem má výrazně méně zkušeností
- rozdíly ve všech oblastech vývoje dětí tohoto věku jsou velmi výrazné
- nebývá tolik komunikativní
- projevuje se silnější potřebou vazby na dospělou osobu ve všech činnostech
- poznává nové vzorce chování dospělých i vrstevníků
- vymezuje si vlastní prostor, přijímá vymezené hranice a nové role
- nejvíce se učí nápodobou, situačním učením, vlastním prožitkem a především hrou, která by měla převládat nad organizovanou činností
- ke hře potřebuje společníka v podobě dospělé osoby
- často vyžaduje opakování činností
- potřebuje pravidelné rituály, pravidelný denní režim, dostatek emoční podpory, zajištění pocitu bezpečí, potřebuje individuální péči a srozumitelná pravidla

- potřebuje podnětné prostředí a činnosti, ve kterých se může samo realizovat
- udrží pozornost jen velmi krátkou dobu, potřebuje dostatek hraček a pomůcek přiměřených svému věku

Zásady práce s dětmi od dvou do tří let

- **přiměřenost** – na dítě jsou kladeny jen takové nároky, které vylučují zaostávání nebo naopak přetěžování nepřiměřeným množstvím nebo náročností požadavků tak, aby se u dětí rozvinuly všechna vloh
- **postupnost** – vyšší požadavek klademe až v případě, že dítě zvládlo ten nižší
- **názornost** – každá nová věc musí být předvedena všem dětským smyslům, pouhým verbalizováním spojeným s poučováním nic nevedeme
- **trvalost** – opakování

Metody práce s dětmi od dvou do tří let

- **praktické činnosti**
- **názorné metody**
- **verbální metody**

Nejvíce používanou a nejúčinnější metodou je **metoda příkladu**, která staví na nápodobě. Metodu příkladu lze vhodně spojit s metodou **hodnocení a povzbuzení**.

Upevňování získaných poznatků a dovedností se děje **metodou cvičení**, kdy si dítě postupně zpřesňuje a zautomatizovává prováděné činnosti.

Metody vysvětlující a poučující, využívá učitelka jako doprovodné ke konkrétním praktickým činnostem.

Vzdělávací oblasti dětí od dvou do tří let

1. poznávací (kognitivní a etická) oblast
2. činnostní (pohybová a polytechnická) oblast
3. tvořivá (výtvarná, hudební a komunikační) oblast

1. Poznávací vzdělávací oblast

- Cílem poznávacích činností je rozvíjet poznávací procesy v oblasti myšlení a řeči dítěte, ale nejen v nich.
- **Speciálně využitelné metody poznávacích činností:**
  - metoda příkladu
  - metoda pozorování
  - prohlížení obrázků
  - didaktická hra
  - vyprávění
  - vysvětlování
  - rozhovor
  - pobyt venku
  - metody založené na pohybu
- **Oblasti poznávacích a etických činností:**
  - ❖ **poznávací činnosti**
    - seznamování s běžným prostředím dítěte
    - seznamování s přírodou
    - seznamování s vlastnostmi předmětů
    - rozvoj prostorové a časové představivosti
    - rozvoj vnímání, pozornosti a paměti

- rozvoj řeči

❖ **etické činnosti**

- rozvoj citového vztahu k domovu a mateřské škole
- rozvoj snah o aktivitu a samostatný projev
- podpora volných vlastností
- uspokojování pocitů bezpečí a jistoty v kontaktu s dítětem
- správné vzory mezilidského chování a jednání

2. **Činnostní vzdělávací oblast**

• **Oblasti pohybových a polytechnických činností:**

❖ **pohybové činnosti**

- **nelokomoční**
  - zdravotní pohyby – dechová a relaxační cvičení, vyrovnávací a přímivé cvičení, cvičení k posílení klenby nohy
  - začátky akrobacie
- **lokomoční**
  - chůze
  - běh
  - skoky
  - lezení
- **hudebně pohybové**
- **manipulační**
  - koulení, podávání, házení a kopání lehkých předmětů
- **seznamování s vodou a sněhem**
- **otužování**

❖ **polytechnické činnosti**

- sebeobsluha
- hra s různým materiálem
- konstruktivní hry
- napodobivé hry
- pomoc při práci dospělých

3. Tvořivá vzdělávací oblast

- **Oblasti hudebních, výtvarných a komunikačních činností:**

- ❖ **hudební činnosti**

- sluchové činnost
- poslech hudby
- zpěv
- hudebně-pohybové činnosti
- instrumentální činnosti

- ❖ **výtvarné činnosti**

- bezobsažná čára
- obsažná čáranice
- znaková kresba

- ❖ **komunikační činnosti**

- mlčíme a nasloucháme
- obrazová komunikace
- city a jejich obrazy
- komentované sledování pořadů

Cílem výchovně – vzdělávacích činností dětí od dvou do tří let bude:

- zapamatovat si věci a děje
- porozumět poznávaným věcem a dějům
- vlastní aplikace

6. Vzdělávací obsah

Školní vzdělávací program "Poznáváme a objevujeme svět" je rozdělen do 10 integrovaných bloků

- * TO JSEM JÁ
- * PODZIMNÍ VÝPRAVY
- * SVĚT KOLEM NÁS
- * ZIMNÍ RADOVÁNKY
- * CESTY ZA POZNÁNÍM
- * BAVÍ SE DĚTI I DOSPĚLÍ
- * PŘÁTELE ZVÍŘÁTKA
- * JARNÍ OBJEVY
- * JAK BĚŽÍ ČAS
- * KRÁSY LÉTA

Zařazování integrovaných bloků do jednotlivých měsíců školního roku je konzultováno a plánováno všemi učitelkami mateřské školy jednotně do obou tříd.

Integrované bloky jsou dále rozpracovány do doporučených podtémat.

Jednotlivá podtémata je možno průběžně doplňovat a obohacovat podle zájmu dětí i vývoje situace.

Časový rozsah jednotlivých podtémat lze podle podmínek upravit (např. nemusí být pouze 1 týden).

Vzdělávání se uskutečňuje v přirozených souvislostech, vazbách a vztazích.

Školní vzdělávací program je dokumentem otevřeným. Na základě evaluačních činností umožňuje vzdělávání přeměnit či doplnit.

6.1. Integrované bloky

I. blok: **TO JSEM JÁ**

cíl bloku:

- získávat poznatky o sobě, o svém těle, o kamarádech, o své rodině, o struktuře rodiny a rolích jednotlivých členů, o zálibách svých i ostatních lidí
- poznávat svoje práva, respektovat druhého
- učit se chránit sebe (a také slabší) před nebezpečím
- poznávat hodnoty a tradice místa, kde žiji
- poznávat místo kde žijeme a vše co k němu patří
- rozvíjet komunikaci
- učit se vnímat a poznávat člověka se vším, co k němu patří

Vzdělávání v oblasti sebepojetí, citů a vůle, v interpersonální oblasti, v oblasti sociálně - kulturní, v oblasti environmentální

Díličí vzdělávací cíle:

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů dítěte ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- získání schopnosti řídit chování vůlí a ovlivňovat vlastní situaci
- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k druhému (v rodině, mateřské škole, v dětské herní skupině)
- vytváření prosociálních postojů k druhému (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztahu s druhými dětmi i dospělými
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- poznávání pravidel společenského soužití
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem), a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

Očekávané výstupy v oblasti průběžných vzdělávacích cílů:

- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory, postoje a vyjadřovat je
- rozhodovat o svých činnostech
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci "ne" v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných, či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- uvědomovat si své možnosti a limity (své silné i slabé stránky)
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné

- povinnosti
- zorganizovat hru
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky
- prožívat a dětských způsobem projevovat, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- navazovat kontakty s dospělými
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která mu je nepříjemná
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože každý je jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- zvládnout sebeobsluhu, zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- adaptovat se na život ve škole
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně

Vzdělávací nabídka:

- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem
- obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení se od ostatních
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sbližování dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi
- hry, přirozené a modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- námětové hry a činnosti

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- různorodé společné hry a skupinové
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává

I. POHYB A SPORT- vzdělávání v oblasti tělesné

Dílčí vzdělávací cíle:

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Vzdělávací nabídka:

- lokomoční a nelokomoční pohybové činnosti
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- smyslové a psychomotorické hry
- hudebně pohybové hry a činnosti
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů
- výlety do okolí (do přírody apod.)

Očekávané výstupy:

- zachovávat správné držení těla
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci
- koordinovat lokomoci a další polohy či pohyby, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc

II. ŘEČ A KOMUNIKACE - vzdělávání v oblasti komunikace a řeči

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních i produktivních
- rozvoj komunikativních dovedností a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

Očekávané výstupy:

- správně vyslovovat
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor

- porozumět slyšenému
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony a slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat
- naučit se z paměti krátké texty
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci
- chápat slovní vtip a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma, antonyma
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- sledovat očima zleva doprava
- rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, sledovat divadlo
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná

Vzdělávací nabídka:

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace
- vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě shlédlo nebo co slyšelo
- přednes, recitace, dramatizace
- prohlížení a "čtení" knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i dospělým
- kognitivní činnosti
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií

III. MYŠLENÍ, POZNÁVÁNÍ A OBJEVOVÁNÍ -- vzdělávání v oblasti rozvíjení poznání a matematických představ

Dílní vzdělávací cíle:

- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- vytváření základů pro práci s informacemi
- seznamování se světem lidí, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách

Očekávané výstupy:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní číselné a matematické pojmy
- chápat prostorové
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly, situace

- nalézat nová řešení
- vyjadřovat svou představivost a fantazii
- spolupracovat s ostatními
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé
- mít povědomí o významu životního prostředí
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Vzdělávací nabídka:

- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- přímé pozorování přírodních, kulturních jevů v okolí dítěte
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních objektů
- vycházky do okolí, výlety
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- poučení o možných nebezpečných situacích
- hry a aktivity na téma bezpečného chování v situacích, které mohou nastat
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní činnosti
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem

IV. KRÁSA A UMĚNÍ - vzdělávání v oblasti hudební, výtvarné, literární a dramatické

Díličí vzdělávací cíle:

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj a kultivace estetického vnímání, cítění a prožívání
- vytvoření základů aktivních postojů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj společenského a estetického vkusu

Očekávané výstupy:

- těšit se z hezkých a příjemných zážitků při setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (hudebních, dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik

- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, a zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Vzdělávací nabídka:

- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- četba, vyprávění a poslech příběhů
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
- estetické a tvůrčí aktivity
- návštěvy dětských kulturních akcí
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění

V. TVOŘIVOST A ZRUČNOST - vzdělávání v oblasti pracovní a grafomotoriky

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj elementární grafické zručnosti
- rozvoj koordinace zraku a ruky pro rozvoj grafických schopností dětí i jako přípravu na psaní

Očekávané výstupy:

- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku
- uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky sledovat očima zleva doprava
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (pracovních a konstruktivních)
- rozhodovat o svých činnostech
- uvědomovat si své možnosti a limity (
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- spolupracovat s ostatními
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Vzdělávací nabídka:

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty
- konstruktivní a grafické činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost, fantazii
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí

doporučená podtémata:

Já a moji kamarádi

(adaptace na MŠ, seznamování s kamarády a zaměstnanci školy, seznamování s prostory v MŠ, se základními pravidly chování, s režimem dne v MŠ, seznamování se svojí značkou a místy, kam si odkládám věci, rozvoj schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem, posilování počátečního prosociálního chování a postojů ve vztahu k druhým, naučit děti přizpůsobit se základním požadavkům MŠ, respektovat dospělého i ostatní děti, jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti, zároveň si uvědomovat svojí vlastní identitu, svou roli, rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností, navazování dětských přátelství, začlenění se mezi vrstevníky)

Moje rodina

(význam a struktura rodiny, citové vazby, funkce jednotlivých členů rodiny, jména členů rodiny, uvědomění si rozdílů mezi mužem a ženou, dospělými a dětmi, uvědomovat si vývoj člověka a jeho změny, které ho provází, upozorňovat na rozlišování citových projevů v důvěrném rodinném prostředí, ale i v prostředí cizím, uvědomovat si hodnotu lidské práce - péče rodičů, seznamování a uvědomění si základních společenských návyků jako např. pozdravit, poděkovat, neskákat do řeči, požádat o pomoc, uposlechnou pokyn apod., uvědomování si pořadí, které dítě v rodině zaujímá, úcta k jednotlivým členům rodiny, porovnávání odlišností různého druhu prostředí - rodinné, školní, společenské, uvědomování si role v rodině, podle které je třeba se chovat, vytváření pozitivního vztahu k místu a k prostředí, ve kterém dítě žije)

Místo, kde žiji

(naše země a její kultura, zeměkoule, vesmír, vytvoření povědomí o vlastní sounáležitost s okolním světem a společností, orientace v okolním prostředí okolí mateřské školy, okolí domova, uvědomování si rozdílů mezi městem a vesnicí, důležité instituce v obci, přímé pozorování přírodních, kulturních a technických objektů v okolí, uvědomování si, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, vytváření pozitivního vztahu k místu a k prostředí, ve kterém dítě žije)

Moje záliby

(uvědomování si, že každý z nás může mít svojí vlastní zálibu, nacházet v těchto činnostech radost a uspokojení, radovat se z výsledků práce jiných lidí a kamarádů, vědět, že zálibu, kterou mám sám, může mít i spousta jiných kamarádů, knihy, divadlo, film, výtvarné a pracovní činnosti, zpěv, hudba, pohyb, tanec, různé druhy sportů, výlety, počítač)

II. blok:

PODZIMNÍ VÝPRAVY

cíl bloku:

- získávat poznatky o změnách v přírodě na podzim
- získávat poznatky o ovoci a zelenině, jejich významu pro vaše zdraví
- získávat povědomí o zdravém způsobu stravování
- vnímat důležitost zdravého prostředí a zdravého způsobu života

Vzdělávání v oblasti sebepojetí, citů a vůle, v interpersonální oblasti, v oblasti sociálně - kulturní, v oblasti environmentální

Dílčí vzdělávací cíle:

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů dítěte ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- získání schopnosti řídit chování vůlí a ovlivňovat vlastní situaci
- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k druhému (v rodině, mateřské škole, v dětské herní skupině)
- vytváření prosociálních postojů k druhému (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztahu s druhými dětmi i dospělými
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- poznávání pravidel společenského soužití
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem), a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

Očekávané výstupy v oblasti průběžných vzdělávacích cílů:

- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory, postoje a vyjadřovat je
- rozhodovat o svých činnostech
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci "ne" v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- uvědomovat si své možnosti a limity (své silné i slabé stránky)
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- zorganizovat hru
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky
- prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem

- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- navazovat kontakty s dospělými
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která mu je nepřijemná
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože každý je jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- zvládnout sebeobsluhu, zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- adaptovat se na život ve škole
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně.

Vzdělávací nabídka:

- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem
- obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení se od ostatních
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sbližování dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi
- hry, přirozené a modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- námětové hry a činnosti
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- různorodé společné hry a skupinové

- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává

I. POHYB A SPORT- vzdělávání v oblasti tělesné

Dílčí vzdělávací cíle:

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Vzdělávací nabídka:

- lokomoční a nelokomoční pohybové činnosti
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- smyslové a psychomotorické hry
- hudebně pohybové hry a činnosti
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů
- výlety do okolí (do přírody apod.)

Očekávané výstupy:

- zachovávat správné držení těla
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci
- koordinovat lokomoci a další polohy či pohyby, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc

II. ŘEČ A KOMUNIKACE - vzdělávání v oblasti komunikace a řeči

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností
- rozvoj komunikativních dovedností a kultivovaného projevu
- vytváření základů pro práci s informacemi
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

Očekávané výstupy:

- správně vyslovovat
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor

- porozumět slyšenému
- formulovat otázky, odpovídat
- učit se nová slova a aktivně je používat
- naučit se z paměti krátké texty
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci
- chápat slovní vtip a humor
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma, antonyma
- domluvit se slovy i gesty
- projevovat zájem o knížky
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- odmítnout komunikaci, která je mu nepřijemná

Vzdělávací nabídka:

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky
- společné diskuse, rozhovory
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě shlédlo nebo co slyšelo
- přednes, recitace
- prohlížení a "čtení" knížek
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i dospělým
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií

III. MYŠLENÍ, POZNÁVÁNÍ A OBJEVOVÁNÍ - vzdělávání v oblasti rozvíjení poznání a matematických představ

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmů, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- vytváření základů pro práci s informacemi
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním prostředí, o jeho rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

Očekávané výstupy:

- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly, situace, myslet kreativně, předkládat "nápady"

- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které je dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- vnímat, že svět má svůj řád, je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka
- poznat roční období a jeho plody
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát na pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

Vzdělávací nabídka:

- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- přímé pozorování přírodních jevů v okolí dítěte, záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky)
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, vycházky do okolí, výlety
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní a praktické činnosti
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové a námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
- činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky,
- práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii

IV. KRÁSA A UMĚNÍ - vzdělávání v oblasti hudební, výtvarné, literární a dramatické

Dílčí vzdělávací cíle:

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj a kultivace estetického vnímání, cítění a prožívání
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj společenského a estetického vkusu

Očekávané výstupy:

- těšit se z hezkých a příjemných zážitků,
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, a zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Vzdělávací nabídka:

- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- četba, vyprávění a poslech příběhů s etickým obsahem a poučením
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
- estetické a tvůrčí aktivity
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- výlety do okolí
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, podněcující tvořivost a nápaditost dítěte
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě

V. TVOŘIVOST A ZRUČNOST - vzdělávání v oblasti pracovní a grafomotoriky**Dílčí vzdělávací cíle:**

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj elementární grafické zručnosti
- rozvoj koordinace zraku a ruky pro rozvoj grafických schopností dětí i jako přípravu na psaní

Očekávané výstupy:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku
- zvládnout jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- zvládnout sebeobsluhu,
- sledovat očima zleva doprava
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat " nápady "
- rozhodovat o svých činnostech
- uvědomovat si své možnosti a limity
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- spolupracovat s ostatními
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Vzdělávací nabídka:

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, materiálem
- konstruktivní a grafické činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost, fantazii
- hry a praktické činnosti
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

doporučená podtémata:

Barevný podzim

(hlavní znaky podzimu, vývoj - pohyb - proměny, listnaté a jehličnaté stromy a keře, jejich plody, podoba, rozdíly, sad x les, barevnost přírody, chování v přírodě a v lese, význam životního prostředí pro člověka, péče o životní prostředí - chránit ho, udržovat a čistit, rozvoj pocitu sounáležitosti s neživou a živou přírodou, pozorování přírodních krás, pozorování stavu životního prostředí a jeho vlivu na kvalitu života, odlet ptáků do teplých krajin)

Voňavé ovoce

(stromy listnaté - jehličnaté, ovocné stromy a jejich plody, podoba, rozdíly, barevnost, význam pojmu sad, ovoce a jeho sklizeň, druhy ovoce, význam ovoce pro zdraví člověka, úprava a využití, pozorování zrání a dozrávání)

Zdravá zelenina

(pěstování, různé druhy zeleniny, podoba, rozdíly, barevnost, práce a zahradě a na poli, technické přístroje napomáhající zemědělcům, lidská práce, sklizeň, pracovní činnosti dětí, příprava zahrady (pole) na zimu, úprava a využití, význam zeleniny pro zdraví člověka)

III. blok:

SVĚT KOLEM NÁS

cíl bloku:

- získávat poznatky o reálném světě kolem nás
- rozšiřovat poznatky o nejbližším okolí
- umět se orientovat a reagovat na změny
- vnímat svět lidí

Vzdělávání v oblasti sebepojetí, citů a vůle, v interpersonální oblasti, v oblasti sociálně - kulturní, v oblasti environmentální

Dílčí vzdělávací cíle:

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů dítěte ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- získání schopnosti řídit chování vůlí a ovlivňovat vlastní situaci
- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k druhému (v rodině, mateřské škole, v dětské herní skupině)
- vytváření prosociálních postojů k druhému (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztahu s druhými dětmi i dospělými
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- poznávání pravidel společenského soužití
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem), a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

Očekávané výstupy v oblasti průběžných vzdělávacích cílů:

- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory, postoje a vyjadřovat je
- rozhodovat o svých činnostech
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci "ne" v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- uvědomovat si své možnosti a limity (své silné i slabé stránky)
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- zorganizovat hru
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky

- prožívat a dětských způsobem projevovat, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- navazovat kontakty s dospělými
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která mu je nepříjemná
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože každý je jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- zvládnout sebeobsluhu, zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- adaptovat se na život ve škole
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně

Vzdělávací nabídka:

- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem
- obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení se od ostatních
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sbližování dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi
- hry, přirozené a modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých

- námětové hry a činnosti
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- různorodé společné hry a skupinové
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává

I. POHYB A SPORT - vzdělávání v oblasti tělesné

Dílčí vzdělávací cíle:

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Očekávané výstupy:

- zachovávat správné držení těla
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci
- koordinovat lokomoci a další polohy či pohyby, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí

Vzdělávací nabídka:

- lokomoční a nelokomoční pohybové činnosti
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozící při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislosti
- výlety do okolí (do přírody apod.)

II. ŘEČ A KOMUNIKACE - vzdělávání v oblasti komunikace a řeči

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních i produktivních
- rozvoj komunikativních dovedností a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, vytváření základů pro práci s informacemi
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

Očekávané výstupy:

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor
- porozumět slyšenému
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony a slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat
- naučit se z paměti krátké texty
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci
- chápat slovní vtip a humor
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma, antonyma
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- sledovat očima zleva doprava
- rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu
- poznat své napsané jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná

Vzdělávací nabídka:

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech a sledování pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě shlédlo nebo co slyšelo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- prohlížení a "čtení" knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- kognitivní činnosti
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií

III. MYŠLENÍ, POZNÁVÁNÍ A OBJEVOVÁNÍ - vzdělávání v oblasti rozvíjení poznání a matematických představ

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému
- rozvoj tvořivosti a posilování přirozených poznávacích citů
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

Očekávané výstupy:

- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní číselné a matematické pojmy
- chápat prostorové pojmy
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly, situace, myslet kreativně, předkládat "nápady"
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- spolupracovat s ostatními
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Vzdělávací nabídka:

- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní a praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- konkrétní operace s materiálem
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj zrakové a sluchové paměti
- námětové hry a činnosti
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- činnosti zaměřené k vytváření pojmů a osvojování poznatků
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkoly procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou
- výlety do okolí

IV. KRÁSA A UMĚNÍ - vzdělávání v oblasti hudební, výtvarné, literární a dramatické

Dílčí vzdělávací cíle:

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj a kultivace estetického vnímání, citění a prožívání
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat
- rozvoj společenského a estetického vkusu

Očekávané výstupy:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, a zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Vzdělávací nabídka:

- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- četba, vyprávění a poslech příběhů s etickým obsahem a poučením
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
- sledování pohádek a příběhů
- výlety do okolí
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním i mimo mateřskou školu,

V. TVOŘIVOST A ZRUČNOST - vzdělávání v oblasti pracovní a grafomotoriky

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj elementární grafické zručnosti
- rozvoj koordinace zraku a ruky pro rozvoj grafických schopností dětí i jako přípravu na psaní

Očekávané výstupy:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku
- zvládnout jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- zvládnout sebeobsluhu,
- sledovat očima zleva doprava
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí

- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat " nápady "
- rozhodovat o svých činnostech
- uvědomovat si své možnosti a limity
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- spolupracovat s ostatními
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Vzdělávací nabídka:

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, materiálem
- konstruktivní a grafické činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost, fantazii
- hry a praktické činnosti
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

doporučená podtémata:

Oblékání, obouvání

(oděv, obuv - pojmenování, rozlišení, účel, vlastnosti - též v souvislosti s počasím, s ročním obdobím - zdraví, otužování, poučení o možných nebezpečných vlivech prostředí a způsobech, jak se chránit, poznávání materiálů, z nichž se oděv a obuv vyrábí, vážít si výsledků lidské práce, vytváření pojmů)

S čím si hraji

(hračky, knihy, hry, správné pojmenování a rozlišení, péče o tyto předměty, umět si jich vážít, vlastnosti, barevnost, materiál, odhalování podstatných znaků, nacházení podob a rozdílů, vytváření pojmů, rozvoj fantazie a představivosti, seznamování se společenskými hrami, vzájemné chování při hře, respektování pravidel, půjčování si hraček mezi sebou)

Dopravní prostředky

(dopravní prostředky a jejich rozlišování podle místa pohybu, pojmenování, využití, pohyb, věci a osoby s nimi související, základní pravidla silničního provozu, výstražná znamení a jejich respektování, povolání, světelná signalizace - semafor, barvy a jejich význam, dopravní značky, práce příslušníků policie, rozdíly mezi osobní a nákladní dopravou, dodržování základních pravidel bezpečnosti chování na vozovce - přecházení, chůze po správné straně vozovky, zvuky související s dopravními prostředky, dopravní nehody, rizika a nebezpečí, vytváření pojmů)

Tvary kolem nás

(vyhledávání a rozlišování tvarů v okolí, jejich třídění, správné pojmenování, vytváření souborů, přiřazování, barevnost, velikost, objem, poznávání tvarů na nejrůznějších objektech v interiéru a exteriéru)

cíl bloku:

- poznávat tradice kolem vánočních svátků
- podporovat emocionální citění dětí, sounáležitost v rodině a v kolektivu kamarádů
- podílet se na přípravě pohodové vánoční atmosféry
- rozvíjet kreativní schopnosti dětí při výrobě dárečků

Vzdělávání v oblasti sebepojetí, citů a vůle, v interpersonální oblasti, v oblasti sociálně - kulturní, v oblasti environmentální

Dílčí vzdělávací cíle:

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů dítěte ve vztahu k sobě
- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- získání schopnosti řídit chování vůlí a ovlivňovat vlastní situaci
- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- vytváření a posilování prosociálního chování ve vztahu k druhému (v rodině, mateřské škole, v dětské herní skupině)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztahu s druhými dětmi i dospělými
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- poznávání pravidel společenského soužití
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních

Očekávané výstupy v oblasti průběžných vzdělávacích cílů:

- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory, postoje a vyjadřovat je
- rozhodovat o svých činnostech
- ovládat svoje city
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci "ne" v situacích, které to vyžadují
- uvědomovat si své možnosti a limity
- učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- zorganizovat hru
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která mu je nepříjemná
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého dohodou
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování
- dodržovat herní pravidla
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi
- pochopit, že každý má ve společenství svou roli

- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní hygienické návyky
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení
- chovat se zdvořile
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace
- uvědomovat si nebezpečí a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit

Vzdělávací nabídka:

- spontánní hra, volné hry a experimenty
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- estetické a tvůrčí aktivity
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- výlety do okolí
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení se od ostatních
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sblížení dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi
- hry, přirozené a modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů
- námětové hry a činnosti
- přípravy a realizace společných zábav a slavností
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku

I. POHYB A SPORT - vzdělávání v oblasti tělesné

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Očekávané výstupy:

- zachovávat správné držení těla
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- koordinovat lokomoci a další polohy či pohyby, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat

Vzdělávací nabídka:

- lokomoční pohybové činnosti a nelokomoční pohybové činnosti
- sezónní činnosti
- manipulační činnosti
- zdravotně zaměřené činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů
- výlety do okolí

II. ŘEČ A KOMUNIKACE - vzdělávání v oblasti komunikace a řeči

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních i produktivních
- rozvoj komunikativních dovedností
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní,
- rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka
- vytváření základů pro práci s informacemi

Očekávané výstupy:

- správně vyslovovat
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně
- vést rozhovor
- porozumět slyšenému
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony a slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat
- naučit se z paměti krátké texty
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci
- chápat slovní vtip a humor
- sluchově rozlišovat začáteční hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma, antonyma
- domluvit se slovy i gesty
- sledovat očima zleva doprava
- rozlišovat některé obrazné symboly
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat své napsané jméno

- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná

Vzdělávací nabídka:

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech a sledování pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě shlédlo nebo co slyšelo
- přednes básní
- prohlížení a "čtení" knížek
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- kognitivní činnosti (práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií)

III. MYŠLENÍ, POZNÁVÁNÍ A OBJEVOVÁNÍ - vzdělávání v oblasti rozvíjení poznání a matematických představ

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným
- posilování přirozených poznávacích citů
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Očekávané výstupy:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si nového
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, a vést jednoduché úvahy
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat
- chápat prostorové pojmy
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly, situace, myslet kreativně, předkládat "nápady"
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech
- spolupracovat s ostatními
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat

- vnímat, že svět má svůj řád, je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé
- mít povědomí o významu životního prostředí pro člověka
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Vzdělávací nabídka:

- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- přípravy a realizace společných zábav a slavností
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňují mu poznat rozmanitost kultur
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci)
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní a praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály
- konkrétní operace s materiálem
- spontánní hra, volné hry a experimenty
- smyslové hry a činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti
- námětové hry a činnosti
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
- výlety do okolí

IV. KRÁSA A UMĚNÍ - vzdělávání v oblasti hudební, výtvarné, literární a dramatické

Dílčí vzdělávací cíle:

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj a kultivace estetického vnímání, cítění a prožívání
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevit
- rozvoj společenského a estetického vkusu

Očekávané výstupy:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální

Vzdělávací nabídka:

- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- sociální a interaktivní hry
- četba, vyprávění a poslech příběhů, sledování pohádek a příběhů
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
- estetické a tvůrčí aktivity
- výlety do okolí
- dramatické, literární, výtvarné a tvůrčí činnosti
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě

V. TVOŘIVOST A ZRUČNOST - vzdělávání v oblasti pracovní a grafomotoriky

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj elementární grafické zručnosti
- rozvoj koordinace zraku a ruky pro rozvoj grafických schopností dětí i jako přípravu na psaní

Očekávané výstupy:

- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou)
- zvládnout jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní hygienické návyky
- sledovat očima zleva doprava
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- přemýšlet a vést jednoduché úvahy
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat " nápady "
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech
- rozhodovat o svých činnostech
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- spolupracovat s ostatními
- zacházet šetrně s pomůckami a materiálem

Vzdělávací nabídka:

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, materiálem
- konstruktivní a grafické činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost, fantazii
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí

doporučená podtémata:

Předvánoční čas

(lidové tradice - Barborka (rychlení větévek), Mikuláš – návštěva Mikuláše v mateřské škole i doma (nadílka, zážitky, vysvětlení), adventní čas - výroba adventních věnců doma i v zahradnictví - pozorování při výrobě, spoluúčast, výzdoba mateřské školy, příprava drobných dárečků a přáníček, pečení perníčků,příprava a nácvik pásma s vánoční tematikou, četba z knih, předvánoční nálada,roční období...)

Mám rád Vánoce

(vánoční atmosféra, vysvětlení pojmu Vánoc, vánoční přípravy v rodině - úklid,pečení vánočního cukroví,

pomoc všech členů rodiny, lidové zvyky a tradice, vánoční výzdoba, betlém - vysvětlení, zdobení vánočního stromečku, poslech a zpěv vánočních písní a koled, výroba dárečků, vánoční besídka s nadílkou, pocit štěstí a radosti z atmosféry a dárečků, obdarování kamarádů mezi sebou, posilování prosociálního chování ve vztahu k druhému, vánoce pro zvířátka v lese – návštěva krmelce, dle možností návštěva vánoční výstavy, pozorování vánočně vyzdobených oken, domů a výloh, prodej kaprů)

V. blok:

CESTY ZA POZNÁNÍM

cíl bloku:

- získávat poznatky o počasí a změnách v přírodě v zimě, chápat souvislosti
- získávat povědomí o hodnotě zdraví, péči o ně, významu pohybu pro zdraví
- získávat poznatky o svém těle
- získávat poznatky o vývoji a zániku v přírodě, o zákonitostech, o časovém sledu
- vytvářet pozitivní vztah k přírodě a její ochraně
- poznávat přírodu v místě bydliště
- mít povědomí o tom, že žijeme na Zemi a nejsme na ní sami

Vzdělávání v oblasti sebepojetí, citů a vůle, v interpersonální oblasti, v oblasti sociálně - kulturní, v oblasti environmentální

Dílčí vzdělávací cíle:

- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního a estetického vnímání, cítění a prožívání
- získání schopnosti řídit chování vůlí a ovlivňovat vlastní situaci
- dodržování pravidel chování
- posilování prosociálního chování ve vztahu k druhému
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí

Očekávané výstupy v oblasti průběžných vzdělávacích cílů:

- rozhodovat o svých činnostech
- ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci "ne"
- uvědomovat si své možnosti a limity, přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním
- učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, zorganizovat hru
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- respektovat dospělého
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která mu je nepříjemná
- uvědomovat si svá práva a přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože každý je jiný
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci
- pochopit, že každý má ve společenství svou roli, podle které je třeba se chovat
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých

- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit se jejich práce a úsilí
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami a hračkami
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat

Vzdělávací nabídka:

- spontánní hra a činnosti zajišťující spokojenost a radost
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- hry na téma rodiny, přátelství aj.
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení se od ostatních
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích i ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sblížení dětí
- hry, přirozené a modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a
- námětové hry a činnosti
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku
- hry a aktivity na aktuální témata

I. POHYB A SPORT - vzdělávání v oblasti tělesné

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Očekávané výstupy:

- zachovávat správné držení těla
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- sladit pohyb se zpěvem
- pojmenovat části těla, některé orgány, znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí

Vzdělávací nabídka:

- lokomoční a nelokomoční pohybové činnosti
- sezónní činnosti
- zdravotně zaměřené činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů, nemoci
- výlety do okolí

II. ŘEČ A KOMUNIKACE - vzdělávání v oblasti komunikace a řeči**Dílčí vzdělávací cíle:**

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností
- rozvoj komunikativních dovedností a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka
- vytváření základů pro práci s informacemi
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

Očekávané výstupy:

- správně vyslovovat
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor
- porozumět slyšenému
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony a slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci
- chápat slovní vtip a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma, antonyma
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- sledovat očima zleva doprava
- rozlišovat některé obrazné symboly
- poznat některá písmena a číslice
- poznat své napsané jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná

Vzdělávací nabídka:

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky
- společné a individuální diskuse, rozhovory
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě shlédlo nebo co slyšelo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- prohlížení a "čtení" knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i dospělým
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- kognitivní činnosti
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií

III. MYŠLENÍ, POZNÁVÁNÍ A OBJEVOVÁNÍ - vzdělávání v oblasti rozvíjení poznání a matematických představ

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmů, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- poznávání jiných kultur
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- vytvoření povědomí o vlastní souměřitelnosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí

Očekávané výstupy:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat
- chápat prostorové pojmy
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly, situace, myslet kreativně, předkládat "nápady"
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých
- spolupracovat s ostatními
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které je dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné
- vnímat, že svět má svůj řád, je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé
- mít povědomí o významu životního prostředí pro člověka
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Vzdělávací nabídka:

- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňují mu poznat rozmanitost kultur
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních a technických objektů,
- vycházky do okolí, výlety
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- poučení o možných nebezpečných situacích
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě
práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní a praktické činnosti
k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů
- konkrétní operace s materiálem
- spontánní hra, námětové hry a činnosti
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkoly procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
- výlety do okolí

IV. KRÁSA A UMĚNÍ - vzdělávání v oblasti hudební, výtvarné, literární a dramatické

Dílčí vzdělávací cíle:

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj a kultivace estetického vnímání, cítění a prožívání
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj společenského a estetického vkusu

Očekávané výstupy:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, a zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Vzdělávací nabídka:

- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy

- četba, vyprávění a poslech příběhů s etickým obsahem a poučením
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
- sledování pohádek a příběhů
- výlety do okolí
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním i mimo mateřskou školu,

V. TVOŘIVOST A ZRUČNOST - vzdělávání v oblasti pracovní a grafomotoriky

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj elementární grafické zručnosti
- rozvoj koordinace zraku a ruky pro rozvoj grafických schopností dětí i jako přípravu na psaní

Očekávané výstupy:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku
- zvládnout jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- zvládnout sebeobsluhu,
- sledovat očima zleva doprava
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat " nápady "
- rozhodovat o svých činnostech
- uvědomovat si své možnosti a limity
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- spolupracovat s ostatními
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Vzdělávací nabídka:

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, materiálem
- konstruktivní a grafické činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost, fantazii
- hry a praktické činnosti
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí

doporučená podtémata:

Bílá zima

(zážitky z průběhu vánočních svátků, změny v přírodě, časový sled ročních období, zimní krajina, počasí, zvířátka a ptáci v zimě, péče o ně, krmení, hlavní znaky zimního období, přírodní jevy, účinky mrazu, vlastnosti sněhu a ledu - experimentování, zimní sporty a radovánky, hry dětí, oblečení, obuv, upozornění na možná nebezpečí, předcházení úrazům - vzájemná pomoc, stavění sněhuláků)

Tělo a zdraví

(lidské tělo - všimání si rozdílů mezi mužem a ženou, části těla, charakteristické vlastnosti jednotlivých částí těla, správné pojmenování jednotlivých částí těla, osobní hygiena a její význam, hygienické potřeby, úprava zevnějšku, čistota prostředí, čistota oblečení, nemoci a jejich prevence, osobní zážitky a zkušenosti s nemocí, význam ovoce a zeleniny pro zdraví, nutnost očisty ovoce a zeleniny, vitamíny, správná výživa a pestrost stravy, povolání lékaře - pomoc nemocnému, péče o zdraví, předcházení bolestem, úrazům, správné použití toalety, použití kapesníku, mytí rukou, cvičení, odlišnost pohlaví, barva pleti - každý jsme jiný, poskytnutí první pomoci, přivolání pomoci, upozornění na možná nebezpečí -les, zvířata, dopravní prostředky, cizí osoby, kouření, drogy, vodní toky, oheň)

Kalendář přírody

(cyklus ročních období, vztah počasí k jednotlivým ročním obdobím, vliv počasí na přírodu, cyklus života rostlin - klíčení, růst, zánik, druhy rostlin, význam pro lidi i zvířata, části a vlastnosti, tvar, barva, vůně, koloběh vody

v přírodě, svět zvířat a jejich život, druhy a rozlišování, životní prostředí a jeho ochrana, práce v přírodě, poznávání ekosystémů, chování v přírodě)

Dobrodružství

(seznamování s různými světadíly a životem v nich, seznamování s mapou, praktické poznávání přírody a okolí v místě bydliště, vlastní zkušenosti a zážitky z dovolených, výletů a exkurzí, výpravy za poznáním - moře, hory, jeskyně, hrady, zámky, cestování různými druhy dopravních prostředků, uplatnění fantazie, výpravy za poznáním do dob minulých - např. svět dinosaurů, upozorňování na možná nebezpečí)

VI. blok: BAVÍ SE DĚTI I DOSPĚLÍ

cíl bloku:

- získávat kladný vztah ke knize, k pohádkám a k divadlu
- vést děti k chápání rozdílu mezi skutečností a fantazií
- získávat povědomí o hodnotách lidské práce a vést děti k úctě k výsledkům lidské práce
- získávat povědomí o různých materiálech, jejich využití, významu třídění odpadu
- vést děti k ochraně životního prostředí
- získávat elementární poznatky o nakupování v obchodech

Vzdělávání v oblasti sebepojetí, citů a vůle, v interpersonální oblasti, v oblasti sociálně - kulturní, v oblasti environmentální

Dílčí vzdělávací cíle:

- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního a estetického vnímání, cítění a prožívání
- získání schopnosti řídit chování vůlí a ovlivňovat vlastní situaci
- dodržování pravidel chování
- posilování prosociálního chování ve vztahu k druhému
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí

Očekávané výstupy v oblasti průběžných vzdělávacích cílů:

- rozhodovat o svých činnostech
- ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci "ne"
- uvědomovat si své možnosti a limity, přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním
- učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, zorganizovat hru
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- respektovat dospělého
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která mu je nepříjemná
- uvědomovat si svá práva a přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože každý je jiný
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci
- pochopit, že každý má ve společenství svou roli, podle které je třeba se chovat
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i dětem, bez předsudků, s úctou

- k jejich osobě, vážit se jejich práce a úsilí
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami a hračkami
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat

Vzdělávací nabídka:

- spontánní hra a činnosti zajišťující spokojenost a radost
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- hry na téma rodiny, přátelství aj.
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení se od ostatních
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích i ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sblížení dětí
- hry, přirozené a modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a
- námětové hry a činnosti
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku
- hry a aktivity na aktuální témata

I. POHYB A SPORT - vzdělávání v oblasti tělesné

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Očekávané výstupy:

- zachovávat správné držení těla
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci
- koordinovat lokomoci a další polohy či pohyby, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy

Vzdělávací nabídka:

- lokomoční a nelokomoční pohybové činnosti a aktivity
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním
- zdravotně zaměřené činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů
- výlety do okolí

II. ŘEČ A KOMUNIKACE - vzdělávání v oblasti komunikace a řeči

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních i produktivních
- rozvoj komunikativních dovedností a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka
- vytváření základů pro práci s informacemi
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

Očekávané výstupy:

- správně vyslovovat
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor
- porozumět slyšenému a zopakovat
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony a slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat
- naučit se z paměti krátké texty
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci
- chápat slovní vtip a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma, antonyma
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- sledovat očima zleva doprava
- rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a jejich komunikativní funkci
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat své napsané jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- odmítnout komunikaci, která je mu nepřijemná

Vzdělávací nabídka:

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- sledování a poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů,
- vyprávění toho, co dítě shlédlo nebo co slyšelo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- prohlížení a "čtení" knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i dospělým
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému

- kognitivní činnosti
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií

III. MYŠLENÍ, POZNÁVÁNÍ A OBJEVOVÁNÍ - vzdělávání v oblasti rozvíjení poznání a matematických představ

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci
- vytváření základů pro práci s informacemi
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Očekávané výstupy:

- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní číselné a matematické pojmy
- chápat prostorové pojmy
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly, situace, myslet kreativně, předkládat "nápady"
- vyjadřovat svou představivost a fantazii
- spolupracovat s ostatními
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které je dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- vnímat, že svět má svůj řád, je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé
- mít povědomí o významu životního prostředí pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- pomáhat pečovat o okolní životní

Vzdělávací nabídka:

- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- přímé pozorování přírodních, kulturních objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- přípravy a realizace společných zábav a slavností
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce

- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňují mu poznat rozmanitost kultur
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm
- vycházky do okolí, výlety
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní činnosti
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí
- ekologicky motivované hravé aktivity
- konkrétní operace s materiálem
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti
- činnosti zaměřené k vytváření pojmů a osvojování poznatků
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů
- hry a praktické úkoly procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

IV. KRÁSA A UMĚNÍ - vzdělávání v oblasti hudební, výtvarné, literární a dramatické

Dílčí vzdělávací cíle:

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj a kultivace estetického vnímání, citění a prožívání
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat
- rozvoj společenského a estetického vkusu

Očekávané výstupy:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- zvládat jemnou motoriku
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální

Vzdělávací nabídka:

- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- dramatické činnosti
- výtvarné hry
- četba, vyprávění a poslech příběhů, veršů
- hry nejrůznějšího zaměření

- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur

V. TVOŘIVOST A ZRUČNOST - vzdělávání v oblasti pracovní a grafomotoriky

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj elementární grafické zručnosti
- rozvoj koordinace zraku a ruky pro rozvoj grafických schopností dětí i jako přípravu na psaní

Očekávané výstupy:

- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou
- zvládnout jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní hygienické návyky
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat " nápady "
- rozhodovat o svých činnostech
- uvědomovat si své možnosti a limity (své silné i slabé stránky)
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- spolupracovat s ostatními
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, penězi apod.
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Vzdělávací nabídka:

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost, fantazii
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti

doporučená podtémata:

Pohádkové výlety

(výlety do říše pohádek, pohádky o zvířatech, o lidech, poznávání pohádkových hrdinů, jejich vlastností, poslech a dramatizace pohádek, pochopení textu, soustředěný poslech, vyvození mravního ponaučení, vznik pohádek, lidová slovesnost, vyprávění pohádek, napodobování hlasu a pohybu jednotlivých pohádkových postav, výtvarné ztvárnění, výroba loutek a pohádkových postav, seznamování s různými druhy loutek, maňásků, jejich vodění, poznávání různých ilustrátorů, rozdíl mezi ilustrátorem a spisovatelem, poznávání veršovaných pohádek, rozdíl mezi prózou a poesíí, životní moudrost v pohádkách, práce s knihou – šetrné zacházení, knihovna - možnost půjčování knížek, s citem předkládat pohádky, které nekončí šťastně, rozhovory o pohádkách shlédnutých v televizi či na videu, zhlédnutí profesionálního divadla...)

Kdo, co, čím

(poznávání a seznamování s různými druhy profesí, typické vlastnosti různých druhů zaměstnání,

používání pracovních nástrojů a strojů, upozornění na možná nebezpečí, rozhovory o práci rodičů doma i v zaměstnání, rozdíl mezi prací ruční a strojovou, význam práce pro rodinu i pro společnost, umět práci ocenit a vážit si jí, pozorování některých pracovních činností - učitel, kuchař, školník, řidič, prodavač, opravář, exkurze)

Z čeho se dělají věci

(poznávání různých druhů materiálu - kov, papír, sklo, látka, plasty, dřevo, kámen, vlastnosti, použití, pevnost, pojmenování, třídění, vyhledávání v exteriéru a interiéru, barevnost, výrobky z nich, užitek, zaměstnání lidí, možnost případného úrazu, ekologie, třídění odpadu)

Nakupujeme

(rozdíl mezi obchodem a obchodním domem, supermarkety, různé druhy obchodů, nákup, prodej, peníze, chování lidí a personálu, správné pojmenování věcí, třídění, užití, původ, zařazování do kategorií, procvičování počítání, úloha kupující - prodavač)

Masopust

(tradice, zvyky, vytváření masek kostýmů, malování zážitků, pohádky, písně, básně a příběhy vztahující se k podtématu, rozdíl mezi skutečností a fantazií, taneční a pohybové hry, komunikativní dovednosti verbální i neverbální)

PŘÁTELE ZVÍŘÁTKA

cíl bloku:

- získávat základní poznatky o zvířatech, způsobu jejich života, vývoji a péči o ně
- chápat nutnost ochrany slabších a ochrany životního prostředí
- získávat povědomí o možném nebezpečí za strany zvířat

Vzdělávání v oblasti sebepojetí, citů a vůle, v interpersonální oblasti, v oblasti sociálně - kulturní, v oblasti environmentální

Dílčí vzdělávací cíle:

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů dítěte ve vztahu k sobě
- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- získání schopnosti řídit chování vůlí a ovlivňovat vlastní situaci
- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- vytvoření a posilování prosociálního chování ve vztahu k druhému (v rodině, mateřské škole, v dětské herní skupině)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztahu s druhými dětmi i dospělými
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- poznávání pravidel společenského soužití
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních

Očekávané výstupy v oblasti průběžných vzdělávacích cílů:

- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory, postoje a vyjadřovat je
- rozhodovat o svých činnostech
- ovládat svoje city
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci "ne" v situacích, které to vyžadují
- uvědomovat si své možnosti a limity
- učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznatého
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- zorganizovat hru
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která mu je nepříjemná
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého dohodou
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování
- dodržovat herní pravidla
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi
- pochopit, že každý má ve společenství svou roli
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé

- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní hygienické návyky
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení
- chovat se zdvořile
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace
- uvědomovat si nebezpečí a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit

Vzdělávací nabídka:

- spontánní hra, volné hry a experimenty
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- estetické a tvůrčí aktivity
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení se od ostatních
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sblížení dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi
- hry, přirozené a modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů
- námětové hry a činnosti
- přípravy a realizace společných zábav a slavností
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku

I. POHYB A SPORT - vzdělávání v oblasti tělesné

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Očekávané výstupy:

- zachovávat správné držení těla
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí
- koordinovat lokomoci a další polohy či pohyby, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných

- a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc

Vzdělávací nabídka:

- lokomoční a nelokomoční pohybové činnosti a jiné pohybové činnosti
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- zdravotně zaměřené činnosti
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů
- výlety do okolí

II. ŘEČ A KOMUNIKACE - vzdělávání v oblasti komunikace a řeči

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních i produktivních
- rozvoj komunikativních dovedností a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (vytváření základů pro práci s informacemi)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

Očekávané výstupy:

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor
- porozumět slyšenému
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony a slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat
- naučit se zpaměti krátké texty
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci (skutečnou i podle obrázku)
- chápat slovní vtip a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma, antonyma
- sledovat očima zleva doprava
- rozlišovat některé obrazné symboly poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat své napsané jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem

Vzdělávací nabídka:

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování pohádek a příběhů

- vyprávění toho, co dítě shlédlo nebo co slyšelo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- prohlížení a "čtení" knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i dospělým
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- kognitivní činnosti
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií

III. MYŠLENÍ, POZNÁVÁNÍ A OBJEVOVÁNÍ - vzdělávání v oblasti rozvíjení poznání a matematických představ

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému, rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkcích
- vytváření základů pro práci s informacemi
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním prostředí
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou

Očekávané výstupy:

- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat.)
- chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy, orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly, situace, myslet kreativně, předkládat "nápady"
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- vyjadřovat svou představivost a fantazii
- spolupracovat s ostatními
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které je dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o širším přírodním prostředí
- vnímat, že svět má svůj řád, je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé

- mít povědomí o významu životního prostředí
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Vzdělávací nabídka:

- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- přímé pozorování přírodních jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit, využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní činnosti
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované hravé aktivity
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti
- činnosti zaměřené k vytváření pojmů a osvojování poznatků
- práce s knihami a encyklopediemi
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkoly procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou
- výlety do okolí, do přírody

IV. KRÁSA A UMĚNÍ - vzdělávání v oblasti hudební, výtvarné, literární a dramatické

Dílčí vzdělávací cíle:

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj a kultivace estetického vnímání, cítění a prožívání
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat
- rozvoj společenského a estetického vkusu

Očekávané výstupy:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (hudebních, dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, a zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Vzdělávací nabídka:

- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- výlety do okolí, do přírody
- dramatické činnosti
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním i mimo mateřskou školu,
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur

V. TVOŘIVOST A ZRUČNOST - vzdělávání v oblasti pracovní a grafomotoriky**Dílčí vzdělávací cíle:**

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj elementární grafické zručnosti
- rozvoj koordinace zraku a ruky pro rozvoj grafických schopností dětí i jako přípravu na psaní

Očekávané výstupy:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku
- zvládnout jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat hygienické návyky
- sledovat očima zleva doprava
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat " nápady "
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech
- rozhodovat o svých činnostech
- uvědomovat si své možnosti a limity (své silné i slabé stránky)
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- spolupracovat s ostatními
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, penězi apod.
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Vzdělávací nabídka:

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, materiálem
- činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- konstruktivní a grafické činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost, fantazii
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí

doporučená podtémata:

Zvířátka v lese a ve volné přírodě

(poznávání a pojmenování volně žijících zvířat a ptáků, poznávání základních vlastností, vzhledu, velikostí, péče o zvířátka, vlastní zkušenosti a poznatky z lesa, poznávání obydlí, života, stravování zvířat, rozdíl krmelec - krmítko, práce myslivce, rozdíl mezi listnatým a jehličnatým stromem, zvuky zvířat, upozornění na možná nebezpečí, ochranné zbarvení)

Zvířátka domácí a hospodářská

(poznávání a pojmenování zvířat domácích a hospodářských, užitek, způsob života, poznávání typických vlastností, výživa, způsob, pohybu, správné pojmenování mláďat, význam hospodářských zvířat pro člověka, případné výrobky ze zvířat, využití v průmyslu, přímé i nepřímé pozorování, kategorizace zvířat, pozorování životního cyklu zvířat, případná nebezpečí a přenášení nemocí)

Zvířátka ve vodě

(poznávání vlastností vody, poznávání základních podmínek života ryb, rozlišování a pojmenování některých druhů ryb, hmyzu, jejich základních vlastností, pozorování života v okolí potoka a rybníka, pojmenování některých vodních ptáků poznávání základních vlastností, případná nebezpečí)

Zvířátka z jiných světadílů

(seznamování s některými druhy exotických zvířat, správné pojmenování, způsob života, odkud pocházejí, jejich zvláštnosti, potrava, život v ZOO, přímé - nepřímé pozorování, případná nebezpečí, úrazy, péče, ochranné zbarvení)

cíl bloku:

- získávat poznatky o jarní přírodě
- poznávat tradice kolem velikonočních svátků
- získávat poznatky o růstu a vývoji
- upevňovat vztah k přírodě a její ochraně
- podporovat emocionální cítění dětí a rozvíjet vztahy s blízkými lidmi - rodina, kamarádi
- užít si radost a veselí při různých slavnostních příležitostech

Vzdělávání v oblasti sebepojetí, citů a vůle, v interpersonální oblasti, v oblasti sociálně - kulturní, v oblasti environmentální**Dílčí vzdělávací cíle:**

- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního a estetického vnímání, cítění a prožívání
- získání schopnosti řídit chování vůlí a ovlivňovat vlastní situaci
- dodržování pravidel chování
- posilování prosociálního chování ve vztahu k druhému
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí

Očekávané výstupy v oblasti průběžných vzdělávacích cílů:

- rozhodovat o svých činnostech
- ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci "ne"
- uvědomovat si své možnosti a limity, přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním
- učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, zorganizovat hru
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- respektovat dospělého
- přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která mu je nepříjemná
- uvědomovat si svá práva a přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože každý je jiný
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci
- pochopit, že každý má ve společenství svou roli, podle které je třeba se chovat
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i dětem, bez predsudků, s úctou k jejich osobě, vážit se jejich práce a úsilí

- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami a hračkami
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat

Vzdělávací nabídka:

- spontánní hra a činnosti zajišťující spokojenost a radost
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- hry na téma rodiny, přátelství aj.
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení se od ostatních
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích i ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sblížení dětí
- hry, přirozené a modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a
- námětové hry a činnosti
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku
- hry a aktivity na aktuální témata

I. POHYB A SPORT - vzdělávání v oblasti tělesné

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
rozvoj
a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Očekávané výstupy:

- zachovávat správné držení těla
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí
koordinovat lokomoci a další polohy či pohyby, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc

Vzdělávací nabídka:

- lokomoční pohybové činnosti a nelokomoční pohybové činnosti
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem
- zdravotně zaměřené činnosti
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů
- výlety a vycházky do přírody

II. ŘEČ A KOMUNIKACE - vzdělávání v oblasti komunikace a řeči

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních i produktivních
- rozvoj komunikativních dovedností a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka
- vytváření základů pro práci s informacemi
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

Očekávané výstupy:

- správně vyslovovat
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor
- porozumět slyšenému a zopakovat
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony a slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat
- naučit se zpaměti krátké texty
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci
- chápat slovní vtip a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma, antonyma
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- sledovat očima zleva doprava
- rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a jejich komunikativní funkci
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat své napsané jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná

Vzdělávací nabídka:

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- sledování a poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů,
- vyprávění toho, co dítě shlédlo nebo co slyšelo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- prohlížení a "čtení" knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i dospělým

- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- kognitivní činnosti
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií

III. MYŠLENÍ, POZNÁVÁNÍ A OBJEVOVÁNÍ - vzdělávání v oblasti rozvíjení poznání a matematických představ

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému, rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmů, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí

Očekávané výstupy:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů, všimnout si nového
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat rozdíl mezi skutečností a fantazií
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat
- chápat prostorové pojmy, orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly, situace, myslet kreativně, předkládat "nápady"
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- spolupracovat s ostatními
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které je dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- vnímat, že svět má svůj řád, je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- mít povědomí o významu životního prostředí
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Vzdělávací nabídka:

- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- přípravy a realizace společných zábav a slavností
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňují mu poznat rozmanitost kultur
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody
- vycházky do okolí, výlety
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní činnosti
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované hravé aktivity
- konkrétní operace s materiálem
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- práce s knihami a encyklopediemi
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkoly procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
- výlety do okolí

IV. KRÁSA A UMĚNÍ - vzdělávání v oblasti hudební, výtvarné, literární a dramatické

Dílčí vzdělávací cíle:

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj a kultivace estetického vnímání, cítění a prožívání
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj společenského a estetického vkusu

Očekávané výstupy:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- zvládat jemnou motoriku
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální

Vzdělávací nabídka:

- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- dramatické činnosti
- výtvarné hry
- četba, vyprávění a poslech příběhů, veršů
- hry nejrůznějšího zaměření
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur

V. TVOŘIVOST A ZRUČNOST - vzdělávání v oblasti pracovní a grafomotoriky**Dílčí vzdělávací cíle:**

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj elementární grafické zručnosti
- rozvoj koordinace zraku a ruky pro rozvoj grafických schopností dětí i jako přípravu na psaní

Očekávané výstupy:

- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou
- zvládnout jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní hygienické návyky
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat " nápady "
- rozhodovat o svých činnostech
- uvědomovat si své možnosti a limity (své silné i slabé stránky)
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- spolupracovat s ostatními
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, penězi apod.
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Vzdělávací nabídka:

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost, fantazii
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti

doporučená podtémata:

Velikonoce

(svátky jara, zvyky, tradice, roční období, velikonoční zvířátka, jejich mláďata, první jarní květiny, zdobení vajíčků, příroda, výroba pomlázky, velikonoční koledy, příprava na velikonoce, pomoc mamince, výzdoba školy)

Jaro je zelené

(jarní příroda, květiny, stromy, keře, změny v přírodě, vztah k počasí, zvířátka a jejich mláďata, charakteristické znaky jara, oblečení, činnosti, pozorování změn v přírodě, vlastní zkušenosti a prožitky, případná nebezpečí, pozorování jarní krajiny)

Máme se rádi

(kamarádství, přátelství, pomoc dětí mezi sebou, ohleduplnost k mladším kamarádům, pomoc rodičům, úcta k nim, kázeň, neubližovat druhým, výroba dárečků, rozdíl mezi svátkem a narozeninami, vzájemné půjčování si hraček, pomoc při úklidu, pomoc rodičům, sourozencům a prarodičům, pojem láska, vztahy mezi lidmi)

Čarodějný týden

(týden veselého tvoření a zábavy s čarodějnými postavami, rozvoj fantazie, odlišovat skutečnost od fantazie, tradice a zvyky, pohádky a úloha čarodějnic v nich, ilustrace, výstava čarodějnic z různých materiálů, písničky, čarodějnický rej v maskách, průvod)

Příroda je náš kamarád

(příroda a její proměny v čase, chápání , ochrana přírody, počasí a jeho vliv na přírodu, činnosti, které pomáhají přírodě, pozorování změn , vlastní zkušenosti a prožitky, případná nebezpečí, pozorování krajiny, živé a neživé přírody...)

IX. blok:

JAK BĚŽÍ ČAS

cíl bloku:

- učit děti časové orientaci v průběhu dne, týdne a roku
- chápat sled ročních období a základní zákonitosti
- chápat rozdíly mezi minulostí, současností a budoucností
- rozvíjet přirozenou zvědavost dětí o dění, věcech a jevech kolem nás

Vzdělávání v oblasti sebepojetí, citů a vůle, v interpersonální oblasti, v oblasti sociálně - kulturní, v oblasti environmentální

Dílčí vzdělávací cíle:

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů dítěte ve vztahu k sobě
- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- získání schopnosti řídit chování vůlí a ovlivňovat vlastní situaci
- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- vytváření a posilování prosociálního chování ve vztahu k druhému (v rodině, mateřské škole, v dětské herní skupině)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztahu s druhými dětmi i dospělými
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- poznávání pravidel společenského soužití
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních

Očekávané výstupy v oblasti průběžných vzdělávacích cílů:

- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory, postoje a vyjadřovat je
- rozhodovat o svých činnostech
- ovládat svoje city
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci "ne" v situacích, které to vyžadují
- uvědomovat si své možnosti a limity
- učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- zorganizovat hru
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která mu je nepříjemná
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého dohodou
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování
- dodržovat herní pravidla
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi
- pochopit, že každý má ve společenství svou roli

- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní hygienické návyky
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení
- chovat se zdvořile
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace
- uvědomovat si nebezpečí a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit

Vzdělávací nabídka:

- spontánní hra, volné hry a experimenty
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- estetické a tvůrčí aktivity
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení se od ostatních
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sblížení dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi
- hry, přirozené a modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů
- námětové hry a činnosti
- přípravy a realizace společných zábav a slavností
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku

I. POHYB A SPORT - vzdělávání v oblasti tělesné

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Očekávané výstupy:

- zachovávat správné držení těla
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu

- sladit pohyb se zpěvem
- pojmenovat části těla, některé orgány, znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí

Vzdělávací nabídka:

- lokomoční a nelokomoční pohybové činnosti
- sezónní činnosti
- zdravotně zaměřené činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů, nemoci
- výlety do okolí

II. ŘEČ A KOMUNIKACE - vzdělávání v oblasti komunikace a řeči

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností
- rozvoj komunikativních dovedností a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka
- vytváření základů pro práci s informacemi
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

Očekávané výstupy:

- správně vyslovovat
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor
- porozumět slyšenému
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony a slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci
- chápat slovní vtip a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma, antonyma
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- sledovat očima zleva doprava
- rozlišovat některé obrazné symboly
- poznat některá písmena a číslice
- poznat své napsané jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- odmítnout komunikaci, která je mu nepřijemná

Vzdělávací nabídka:

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky

- společné a individuální diskuse, rozhovory
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě shlédlo nebo co slyšelo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- prohlížení a "čtení" knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i dospělým
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- kognitivní činnosti
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií

III. MYŠLENÍ, POZNÁVÁNÍ A OBJEVOVÁNÍ - vzdělávání v oblasti rozvíjení poznání a matematických představ

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmů, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- poznávání jiných kultur
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Očekávané výstupy:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat
- chápat prostorové pojmy (
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly, situace, myslet kreativně, předkládat "nápady"
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých
- spolupracovat s ostatními
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak

- se prakticky chránit
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které je dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné
- vnímat, že svět má svůj řád, je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé
- mít povědomí o významu životního prostředí pro člověka
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Vzdělávací nabídka:

- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňují mu poznat rozmanitost kultur
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních a technických objektů,
- vycházky do okolí, výlety
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- poučení o možných nebezpečných situacích
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě
práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní a praktické činnosti
k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů
- konkrétní operace s materiálem
- spontánní hra, námětové hry a činnosti
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkoly procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
- výlety do okolí

IV. KRÁSA A UMĚNÍ - vzdělávání v oblasti hudební, výtvarné, literární a dramatické

Dílčí vzdělávací cíle:

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj a kultivace estetického vnímání, cítění a prožívání
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat
- rozvoj společenského a estetického vkusu

Očekávané výstupy:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní

hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, a zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Vzdělávací nabídka:

- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- četba, vyprávění a poslech příběhů s etickým obsahem a poučením
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
- sledování pohádek a příběhů
- výlety do okolí
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním i mimo mateřskou školu,

V. TVOŘIVOST A ZRUČNOST - vzdělávání v oblasti pracovní a grafomotoriky

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj elementární grafické zručnosti
- rozvoj koordinace zraku a ruky pro rozvoj grafických schopností dětí i jako přípravu na psaní

Očekávané výstupy:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku
- zvládnout jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- zvládnout sebeobsluhu,
- sledovat očima zleva doprava
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat " nápady "
- rozhodovat o svých činnostech
- uvědomovat si své možnosti a limity
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- spolupracovat s ostatními
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Vzdělávací nabídka:

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, materiálem
- konstruktivní a grafické činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost, fantazii
- hry a praktické činnosti
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí

doporučená podtémata:

Co děláme celý den

(spojování časových představ s činnostmi, správné pojmenování, vzájemné kontakty mezi dětmi, pomoc

dětí mezi sebou, upevňování časových představ v průběhu celého dne, dny v týdnu, rozdíly mezi všedním dnem, volnou sobotou, nedělí a svátkem, charakteristické činnosti)

Jeden celý rok

(časové představy o průběhu roku, spojení časových představ s činnostmi, orientace, porovnávání současnosti, budoucnosti a minulosti, pojmy včera, dnes a zítra, poznávání měsíců v roce, jejich pojmenování, sled ročních období a jejich pojmenování, upevňování dnů v týdnu, poznávání státní vlajky, poznávání prezidenta, jeho jména, hlavní město naší vlasti)

Co už umím

(znalost jména, příjmení, věku, adresy svého bydliště, mateřské školy, znalost jména učitelek a personálu mateřské školy, jména a příjmení dětí v MŠ, jména rodičů a sourozenců, všímání si rozdílů odlišností základní a mateřské školy, návštěva první třídy základní školy, shody a odlišnosti zařízení a vybavení, rozlišování pravé a levé strany vzhledem k vlastní osobě a vzhledem k jinému objektu, reakce na světelné signály, základní pravidla chování, dopravní značky určené pro chodce, časové vztahy ve spojení s činnostmi, poznávání české vlajky, jméno prezidenta, rozlišování ovoce a zeleniny a správné pojmenování, pracovní a hygienické návyky, správné stolování, oblékání, svlékání, obouvání, používání kapesníku, vázání tkaniček, zdravení, poděkování, požádání, rozloučení, neskákat do řeči, vzájemná pomoc, projevování iniciativy, dokončení započatého úkolu)

X. blok:

KRÁSY LÉTA

cíl bloku:

- získávat poznatky o změnách v přírodě a charakteristice letního období
- uvědomovat si možná nebezpečí v přírodě v létě, při mimořádných situacích – bouřka a během prázdninových aktivit
- získávat povědomí o přátelství a toleranci dětí všech barev pleti
- získávat povědomí o tradicích opakujících se v období léta: pouť, výlet, závěrečný karneval

Vzdělávání v oblasti sebepojetí, citů a vůle, v interpersonální oblasti, v oblasti sociálně - kulturní, v oblasti environmentální

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního a estetického vnímání, cítění a prožívání
- získání schopnosti řídit chování vůlí a ovlivňovat vlastní situaci
- dodržování pravidel chování
- posilování prosociálního chování ve vztahu k druhému
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí

Očekávané výstupy v oblasti průběžných vzdělávacích cílů:

- rozhodovat o svých činnostech
- ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci "ne"
- uvědomovat si své možnosti a limity, přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním
- učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, zorganizovat hru
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- respektovat dospělého
- přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která mu je nepřijemná
- uvědomovat si svá práva a přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože každý je jiný
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci
- pochopit, že každý má ve společenství svou roli, podle které je třeba se chovat
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit se jejich práce a úsilí
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair

- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami a hračkami
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat

Vzdělávací nabídka:

- spontánní hra a činnosti zajišťující spokojenost a radost
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- hry na téma rodiny, přátelství aj.
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení se od ostatních
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích i ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sbližování dětí
- hry, přirozené a modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a
- námětové hry a činnosti
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku
- hry a aktivity na aktuální témata

I. POHYB A SPORT - vzdělávání v oblasti tělesné

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Očekávané výstupy:

- zachovávat správné držení těla
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí
- koordinovat lokomoci a další polohy či pohyby, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc

Vzdělávací nabídka:

- lokomoční pohybové činnosti a nelokomoční pohybové činnosti
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem
- zdravotně zaměřené činnosti

- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů
- výlety a vycházky do přírody

II. ŘEČ A KOMUNIKACE - vzdělávání v oblasti komunikace a řeči

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních i produktivních
- rozvoj komunikativních dovedností a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka
- vytváření základů pro práci s informacemi
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

Očekávané výstupy:

- správně vyslovovat
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor
- porozumět slyšenému a zopakovat
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony a slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat
- naučit se zpaměti krátké texty
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci
- chápat slovní vtip a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma, antonyma
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- sledovat očima zleva doprava
- rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a jejich komunikativní funkci
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat své napsané jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná

Vzdělávací nabídka:

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- sledování a poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů,
- vyprávění toho, co dítě shlédlo nebo co slyšelo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- prohlížení a "čtení" knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i dospělým
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- kognitivní činnosti
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií

III. MYŠLENÍ, POZNÁVÁNÍ A OBJEVOVÁNÍ - vzdělávání v oblasti rozvíjení poznání a matematických představ

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému, rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmů, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí

Očekávané výstupy:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů, všítat si nového
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat rozdíl mezi skutečností a fantazií
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat
- chápat prostorové pojmy, orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly, situace, myslet kreativně, předkládat "nápady"
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- spolupracovat s ostatními
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které je dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- vnímat, že svět má svůj řád, je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý
- všítat si změny a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- mít povědomí o významu životního prostředí
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Vzdělávací nabídka:

- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností

- přípravy a realizace společných zábav a slavností
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňují mu poznat rozmanitost kultur
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody
- vycházky do okolí, výlety
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní činnosti
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované hravé aktivity
- konkrétní operace s materiálem
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- práce s knihami a encyklopediemi
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkoly procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
- výlety do okolí

IV. KRÁSA A UMĚNÍ - vzdělávání v oblasti hudební, výtvarné, literární a dramatické

Dílčí vzdělávací cíle:

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj a kultivace estetického vnímání, citění a prožívání
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj společenského a estetického vkusu

Očekávané výstupy:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- zvládat jemnou motoriku
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální

Vzdělávací nabídka:

- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti

- dramatické činnosti
- výtvarné hry
- četba, vyprávění a poslech příběhů, veršů
- hry nejrůznějšího zaměření
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur

V. TVOŘIVOST A ZRUČNOST - vzdělávání v oblasti pracovní a grafomotoriky

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj elementární grafické zručnosti
- rozvoj koordinace zraku a ruky pro rozvoj grafických schopností dětí i jako přípravu na psaní

Očekávané výstupy:

- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou
- zvládnout jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní hygienické návyky
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat " nápady "
- rozhodovat o svých činnostech
- uvědomovat si své možnosti a limity (své silné i slabé stránky)
- prožívat radost ze zvládnutého a poznatého
- spolupracovat s ostatními
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, penězi apod.
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Vzdělávací nabídka:

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost, fantazii
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti

doporučená podtémata:

Svátek dětí

(příprava oslav svátku dětí, jeho význam, svátek dětí na celém světě, oslava svátku v MŠ i v rodině, přání, drobné dárky, obdarování kamarádů, sportovní vyžití, pohádky, kamarádství, přátelství, láska)

Léto je žluté

(charakteristika letního období, vlastní zkušenosti a poznatky o letní přírodě, květiny, rostliny, stromy, ovoce, lesní plody, počasí a jeho změny, časový sled ročních období, pozorování změn v přírodě souvisejících s letním obdobím, rozdíly mezi stromy a keři, poznávání ovocných stromů - zrání - dozrávání, poznávání a pojmenování lučních květin, seznamování s možnostmi mimořádných situací - bouřka, průtrž mračen, krupobití, oblečení, nebezpečí)

Karneval, cirkus, pout'

(různé druhy zábavy, zapojení fantazie, zapojení do příprav, výzdoba, masky, vzájemná pomoc, přímé a nepřímé pozorování, případná návštěva cirkusu, pouti, karnevalu, rozhovory, poznávání činností zvířat artistů)

Hurá na prázdniny

(léto, voda, počasí, osoby, věci v souvislosti s prázdninami, pozorování jevů v přírodě, oblečení typické pro léto, hry v přírodě, upozornění na možná nebezpečí - koupání, les, zvířata, dopravní prostředky, určování prvků letní krajiny, prostorová orientace, výlety do přírody, tábory, dovolená)

7. Evaluační systém mateřské školy

7.1. Cíl

Ověřovat a zlepšovat kvalitu veškeré činnosti včetně podmínek školy.

7.2. Prostředky

- sledování a vyhodnocování funkčnosti ŠVP vzhledem k dětem i zaměstnancům
- průběžné porovnávání a vyhodnocování ŠVP vzhledem k požadavkům RVP
- průběžné vyhodnocování zpracování TVP a jeho funkčnosti, porovnávání s požadavky ŠVP, optimalizace (záznamy o diskusích, kontrolách ředitelkou, úpravách, jednání v praxi i na poradách)
- průběžné sledování a hodnocení respektování podmínek (materiálních, hygienických, personálních, podmínek vhodné psychohygieny, organizace a provozu školy, podmínek k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí)
- sledování a hodnocení kvality práce pedagogických pracovníků
- sledování a hodnocení kvality práce provozních pracovníků
- průběžná analýza a hodnocení vlastní vzdělávací práce (hodnocení pedagogické činnosti, naplňování cílů ŠVP v souvislosti s hodnocením individuálních pokroků dětí)
- individuální pedagogická diagnostika
- průběžná kontrola realizace hodnocení dětí a vedení diagnostických záznamů učitelek a jejich zpětné využití
- průběžné hodnocení (evaluace) vzdělávacího procesu školy - hodnocení učitelek, porovnávání vzhledem k plánovaným záměrům, zápisy porad
- pololetní a roční zhodnocení vzdělávacího procesu v MŠ - porovnání průběhu a výsledků vzdělávání se vzdělávacími cíli ŠVP a cíli RVP
- sledování a hodnocení spolupráce s ostatními institucemi a odborníky
- hodnocení vlastní práce (ředitelka)
- kontrola dodržování vnitřních norem školy, pracovního a organizačního řádu školy a plnění pracovní náplně
- kontroly vedení třídní a jiné svěřené dokumentace

7.3. Metody hodnocení a evaluace

a) **pedagog:** pozorování, opakované pozorování, diskuse, rozhovor s dítětem, rozhovor s rodiči, konzultace s ostatními odborníky, rozbor herních aktivit dítěte, rozbor procesu učení (vhodné využití didaktických her a testů), rozbor jazykových projevů (úroveň komunikace), rozbor a analýza prací - výtvorů dítěte (např. kresby, pracovních výrobků), rozbor osobní dokumentace dítěte, sociometrické metody (rozbor chování a jednání ve skupině, vztahy, postavení dítěte ve skupině), analýza vlastní pedagogické aktivity

b) **ředitelka nebo vedoucí učitelka:** jako pedagog všechny výše uvedené metody pro pedagogické hodnocení, rozhovory, konzultace, diskuse, hospitace, pohospitační rozbor, pozorování, analýza třídní i školní dokumentace, kontrola, porovnávání výsledků s plánovanými cíli, analýza vlastní pedagogické a řídicí práce

Předmět zpracování	Způsob sběru	Termín	Zodpovídá	Způsob
Dítě a jeho vývoj	průběžné záznamy	2x ročně	uč.ve třídě	Záznam o dítěti
Podtémata	průběžné záznamy	po ukončení	uč.ve třídě	Písemný záznam
Výchovně vzděl. práce	konzultace uč.	2x ročně	všechny uč.	Evaluační záznam
Hodnocení třídy	konzultace uč.	1x ročně	.uč.ve třídě	Písemný záznam
Hodnocení MŠ (autoevaluace)	konzultace uč.	1x ročně	všechny uč.	Písemný záznam
DVPP	účast na seminářích dle nabídky	po účasti na pedagog. por	všechny uč.	Přenos informací, využití při práci
Práce učitelky, školnice	hospitace a kontrolní činnost	dle plánu	ředitelka školy	Záznam o hospitaci a kontrole
Spolupráce s rodiči	dotazník pro rodiče	1x ročně	uč. ve třídě	Písemný záznam
Nespavý program	konzultace uč.	1xročně	všechny uč.	Písemný záznam
Minimální preventivní program	konzultace uč.	1xročně	všechny uč	Písemný záznam
Envirovýchova	konzultace uč.	1xročně	všechny uč	Písemný záznam

Kritéria pro hodnocení

a) pedagogický pracovník

- veškerá pedagogická činnost odpovídá filozofii školy
- dostatečné naplňování cílů daných plánů
- dostatečné naplňování průběžných a konkrétních vzdělávacích cílů daných ŠVP
- je zajištěn pravidelný rytmus a řád, který je dostatečně flexibilní, respektuje potřeby dětí a aktuální situace
- děti jsou každodenně dostatečně dlouho venku
- mají dostatek pohybu v MŠ i na zahradě
- respektování individuálních aktivit, spánku a odpočinku jednotlivých dětí (nenutit děti ke spánku na lůžku)
- pedagog se chová podle zásad zdravého životního stylu, je dětem dobrým vzorem
- děti se v mateřské škole cítí bezpečně, jistě a spokojeně
- nově přichozí děti mají možnost postupné adaptace
- pedagog respektuje potřeby dětí (obecně lidské, vývojové a individuální), reaguje na ně a napomáhá v jejich uspokojování
- děti nejsou úměrně zatěžovány či neurotizovány spěchem a chvatem
- všechny děti mají v MŠ stejné postavení, žádné z nich není znevýhodňováno ani zvýhodňováno
- nikdo není zesměšňován, podceňován
- volnost a svoboda dětí je dobře vyvážená s nezbytnou mírou omezení, vyplývající z nutnosti dodržet v MŠ potřebný řád
- pedagogický styl učitelky je podporující, sympatizující, počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte
- s dětmi není zbytečně manipulováno, zbytečně se neorganizují
- nepodporuje se nezdravá soutěživost
- pedagog se vyhýbá negativním slovním komentářům a podporuje děti v samostatnosti, dostatečně chválí a pozitivně hodnotí
- ve vztazích mezi sebou a dětmi pěstuje vzájemnou důvěru, toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, solidaritu, vzájemnou pomoc a podporu, učitelka se chová důvěryhodně a spolehlivě
- dětem se dostává jasných a srozumitelných pokynů, třída je vedena ke vzájemnému přátelství
- pedagog se programově věnuje neformálním vztahům dětí ve třídě a nenásilně je ovlivňuje prosociálním směrem (prevence šikany a vandalismu)
- prostorové uspořádání třídy vyhovuje nejrůznějším skupinovým a individuálním činnostem dětí
- hračky jsou umístěny tak, aby na ně děti dobře viděly, mohly si je samy brát a uklízet
- pedagog pečuje o to, aby děti měly dostatek tekutin v průběhu celého dne, snaží se o maximální pitný režim všech dětí
- pedagog se plně věnuje dětem a jejich vzdělávání
- děti nacházejí potřebný klid, bezpečí a soukromí
- poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený
- děti mají dostatek prostoru a času pro spontánní hry
- veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby byly děti podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, aby se zapojovaly do organizace činností, pracovaly svým tempem
- pedagog vytváří podmínky pro individuální skupinové a frontální činnosti
- dostatečně dbá na soukromí dětí (pokud to děti potřebují, mají možnost se uchýlit do klidného koutku a neúčastnit se společných činností)
- plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí
- pedagog zve ke spolupráci rodiče
- evaluační činnost učitelky je smysluplná, užitečná a z jejích výsledků vyvozuje závěry pro svou další práci
- pedagog dbá na svůj další odborný růst, soustavně se vzdělává
- pedagog se chová a jedná profesionálním způsobem, v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí
- ve vztazích s rodiči se snaží o oboustrannou důvěru a otevřenost, jsou vstřícní, ochotní spolupracovat, spolupráce je na základě partnerství
- pedagog sleduje konkrétní potřeby jednotlivých dětí, resp. rodin, snaží se jim porozumět a vyhovět

- pedagog pravidelně informuje rodiče a prospívání jejich dítěte i o jeho individuálních pokrocích v rozvoji a učení, domlouvají se na společném postupu při jeho výchově a vzdělávání
- pedagog chrání soukromí rodiny a zachovává patřičnou mlčenlivost o jejich vnitřních záležitostech, jedná s rodiči ohleduplně, taktně, diskrétně a s vědomím, že pracuje s důvěrnými informacemi, nezasahuje do života a soukromí rodiny, varuje se přílišné horlivosti a poskytování nevyžádaných rad

b) provozní pracovník

- plní všechny své úkoly dané pracovní náplní
- dodržuje organizační řády školy, pracovní dobu
- dětský nábytek, tělocvičné nářadí, zdravotní hygienické zařízení a vybavení pro odpočinek udržuje čisté, zdravotně nezávadné, bezpečné a estetického vzhledu
- všechny venkovní a vnitřní prostory MŠ splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů
- dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava, je zachována skladba jídelníčku, dodržována zdravá technologie přípravy pokrmů a nápojů, děti mají dostatek tekutin, mezi jídly jsou dodržovány vhodné intervaly, děti se nenutí do jídla
- je zajištěn pravidelný rytmus a řád, který je dostatečně flexibilní, respektuje potřeby dětí a aktuální situaci
- pracovnice se samy chovají podle zásad zdravého životního stylu, jsou dětem vhodným vzorem
- s dětmi se zbytečně nemanipuluje, zbytečně se neorganizují
- zaměstnanec se vyhýbá negativním slovním komentářům a podporuje děti v samostatnosti, dostatečně chválí a pozitivně hodnotí
- spolupracuje s ředitelkou školy, učitelkou, zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy, aktivně se podílí na nadstandardních aktivitách a akcích školy
- zaměstnanec se chová, jedná a pracuje profesionálním způsobem (v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí)
- ve vztazích mezi zaměstnanci a rodiči panuje oboustranná důvěra a otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota spolupracovat, spolupráce na základě partnerství
- zaměstnanci sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí, resp. rodin, snaží se jim porozumět a vyhovět
- zaměstnanci chrání soukromí rodiny a zachovávají patřičnou mlčenlivost o jejich vnitřních záležitostech, jedná s rodiči ohleduplně, taktně, diskrétně a s vědomím, že pracují s důvěrnými informacemi, nezasahují do života a soukromí rodiny

8. Použitá literatura

Při tvorbě ŠVP a TVP byla použita tato literatura:

- Rámcový program pro předškolní vzdělávání**(VÚP Praha, březen 2001, č.j.14 132/01-22)
Rámcový vzdělávací program v praxi mateřských škol aneb Jak vypracovat školní vzdělávací program mateřské školy (Monika Bourová)
Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole (M.Havlínová, E.Vencálková a kol.)
Časově tematické plány výchovné práce v jednotřídních mateřských školách (Ústřední ústav pro vzdělávání pedagogických pracovníků, Praha 1989)
Program výchovně vzdělávací práce pro jesle a mateřské školy (SNP Praha)
Šimon půjde do školy (Portál)
Jaro v mateřské škole (E.Oprailová, V. Gebhartová)
Léto v mateřské škole (E.Oprailová, V. Gebhartová)
Podzim v mateřské škole (E.Oprailová, V. Gebhartová)
Zima v mateřské škole (E.Oprailová, V. Gebhartová)
Rámcový program pro předškolní vzdělávání(VÚP Praha 2004, č.j.32 405/2004-22)
Rámcový program pro předškolní vzdělávání(č.j. MSMT – 38628/2016-1)
Informační materiál ke vzdělávání dětí od 2 do 3 let v mateřské škole (č.j. MSMT – 27987/2016-1)
Poznáváme, hýbeme se a tvoříme (Pavla Petřů-Kicková)

9. Přílohy ŠVP

Adaptační program aneb poprvé v mateřské škole
Ať se nám tu dobře žije
Než půjdu do školy
Minimální preventivní program
Desatero pro rodiče dětí předškolního věku
Konkretizované očekávané výstupy RVP PV

ADAPTAČNÍ PROGRAM aneb POPRVÉ V MATEŘSKÉ ŠKOLE

1) Jak dítěti pomoci?

- **Zůstaňte s dítětem ve třídě.**
Pokud o to dítě stojí, zůstaňte s ním v prvních dnech ve školce. Budete mu oporou.
- **Zpočátku volte kratší pobyt dítěte ve školce.**
- **Dejte dítěti do školky jeho oblíbenou hračku.**
- **Používejte stejné rituály.**
Voďte dítě do školky pokud možno ve stejný čas, taktéž ho vyzvedávejte přibližně ve stejnou hodinu a používejte konkrétní údaje o tom, kdy je vyzvednete – po obědě, po svačině.
- **Rozlučte se krátce.**
Loučení zbytečně dlouho neprotahujte.
- **Buďte citliví a trpěliví.**
Vyprávějte si o tom, co dítě pěkného ve školce prožilo.
- **Ujistěte dítě, že je do školky neodkládáte.**
Vysvětlete mu, že je máte rádi a že nechodí do školky proto, že na ně nemáte čas. Každý má svoje povinnosti – vy práci, vaše dítě školku.
- **Komunikujte s učitelkou.**
Možná se dozvíte, že když ze školky odejdete, vaše plačící dítě se uklidní a jde si spokojeně hrát.
- **Dítě za zvládnutý pobyt ve školce pochvalte.**
- **Pozitivně je motivujte.**
Mluvte doma s dítětem o tom, že každý den ho ve školce něco nového a pěkného čeká.

2) Co byste nikdy neměli dělat.

- **Buďte důslední a nenechte se obměkčit.**
Když už jednou rozhodnete, že půjde dítě do školky, nedejte se přemluvit a trvejte na svém.
- **Nestrašte své dítě školkou a za problémy s adaptací je v žádném případě netrestejte.**
- **Nepřiznávejte, že je vám také smutno.**
Když zvládnete své emoce vy, dítě je zvládne také.
- **Netvrďte dítěti cestou do školky, že jdete na procházku a nelžete mu o tom, v kolik hodin si je přijdete vyzvednout.**
- **Neopakujte dítěti pořád dokola, že má být hodné.**

AŽ SE NÁM TU DOBŘE ŽIJE

(program envirovýchovy dětí mateřské školy)

Cíl:

- vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí
- probouzet u dětí zájem o přírodu
- učit děti vnímat přírodu jako celek
- učit děti přírodu chránit
- vést děti k pozitivnímu vztahu k domovu, obci a zemi
- poskytovat co největší příležitost k pobytu v přírodě se zřetelem na prožitek

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmů, radosti z objevování apod.)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- seznamování se světem lidí
- osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- poznávání jiných kultur
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat

Očekávané výstupy:

- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních a kulturních krás
- zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně...)
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože každý je jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- spolupracovat s ostatními
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit)

o pomoc)

- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu a jejich komunikativní funkci
- vnímat a rozlišovat pomoci všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení
- řešit problémy, úkoly, situace, myslet kreativně, předkládat "nápady"
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které je dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- vnímat, že svět má svůj řád, je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát na pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- zvládnout jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

Vzdělávací nabídka:

- volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- estetické a tvůrčí aktivity
- vycházky a výlety do okolí
- exkurze
- přípravy a realizace společných zábav a slavností
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- manipulační činnosti
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle slovní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)

- prohlížení a "čtení" knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budova dalších pro dítě významných objektů)
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá a neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované hravé aktivity (ekohry)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Metody v mateřské škole:

- pozorování
- smyslové hry
- experimentování
- vyprávění a besedy
- práce s knihou a encyklopedií
- vycházky, výlety a exkurse
- hra a práce

Vypracovala : Malá Jiřina

PROJEKT: NEŽ PŮJDU DO ŠKOLY

Délka projektu: roční

Věková skupina: 5 – 7 (předškolní děti)

Realizace: v době nespavého programu předškolních dětí (13,00 – 14,00hodin), pouze v přítomnosti všech pedagogických pracovníc

Projekt byl vypracován na základě zkušebního nespavého programu předškolních dětí v uplynulém školním roce

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod...), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmů, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj a kultivace estetického vnímání, citění a prožívání
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj elementární grafické zručnosti
- rozvoj koordinace zraku a ruky pro rozvoj grafických schopností dětí i jako přípravu na psaní

Nabídka činností:

- pokračování v didakticky zacílených činnostech
- grafomotorická cvičení a cviky na uvolnění ruky (u levorukých dětí využití metodiky psaní levou rukou)
- výukové programy a hry na počítači
- rozvoj komunikativních dovedností
- envirovýchova
- individuální práce s učitelkou
- práce s dětmi s OŠD
- pracovní listy
- tematicky zaměřené vycházky

Vypracovala: Malá Jiřina

Minimální preventivní program

Cíle:

- Výchova dětí ke zdravému životnímu stylu
- Osvojení si pozitivního sociálního chování
- Prevence sociálně patologických jevů u dětí

Kompetence podpory zdraví a zdravého životního stylu:

- Sebedůvěra, sebejistota a samostatnost
  - ✓ umět říci „ne“
  - ✓ umět realisticky odhadnout své síly
- Podpora zkušeností, které poskytují potěšení a touhu účastnit se pohybových aktivit
- Schopnost přizpůsobení se životu ve skupině, vnímavý a otevřený vztah k okolnímu světu, schopnost přiměřeně kriticky myslet a rozhodovat se
- Seberozvíjení
  - ✓ Znat, co dítěti pomáhá být zdravé a v bezpečí, a co mu škodí, znát důsledky požívání některých látek pro zdraví
  - ✓ Rozumět tomu, že způsob života má vliv na lidské zdraví
  - ✓ Zajímat se o své tělo a zdraví
  - ✓ Napomáhat vlastnímu zdraví aktivním pohybem a zdravými životními návyky
  - ✓ Mít vytvořenou představu o pojmu závislost a o věcech, které ničí zdraví
  - ✓ Vědět, že kontakty s některými lidmi mohou být nebezpečné
  - ✓ Znat pravidla společného soužití ve skupině
  - ✓ Hodnotit své chování a chování druhých
  - ✓ Mít a hájit vlastní názor
  - ✓ Akceptovat kompetentní autoritu
  - ✓ Vnímat lidi s jejich odlišnostmi povahovými, tělesnými, rasovými, kulturními jako přirozený stav
  - ✓ Přístupovat aktivně k problémům, řešit je
  - ✓ Vědět, že je více možností řešení konfliktů
  - ✓ Kontrolovat extrémní projevy svých emocí a nálad
  - ✓ Chování přizpůsobovat sociálnímu prostředí, uvědomovat si sociální role
  - ✓ Spoluvytvářet prostředí pohody ve svém okolí

Činnosti:

- Hra
- Pohybové aktivity
- Prožitkové učení
- Sociální hry a hraní rolí
- Námětové hry
- Společná stavba, kreslení, tvoření
- Dramatické činnosti
- Řešení modelových situací
- Osobní zkušenost dětí

Spolupráce s rodiči:

- MŠ otevřená komunikaci s rodiči
- Zařazování společných akcí s rodiči
- Besedy s odborníky
- Společné řešení problémů

Vzdělávání pedagogů:

- Vzdělávací akce dle nabídky
- Samostudium
- Spolupráce s odborníky

Hodnocení a evaluace:

- Program bude hodnocen průběžně na pedagogických poradách a písemně na konci školního roku.

Vypracovala: Mihálková Lenka